

JUTRO

Srditi boji na vzhodni fronti

**Nemške letalske sile uničujejo železniške vlake in objekte ter zbira-
joče se sovražne čete — Nemška vojska zavzela litovski mesti Kovno
in Vilno**

Berlin, 26. jun. s. Kakor je razvidno že iz včerajšnjega vojnega poročila, se pričakuje veliki uspehi vzdolž vse vzhodne fronte. Nemške letalske sile so še bolj ojačile svoje delovanje. Včeraj so prešle v napad velike skupine nemških lovcev skupno z bombniki. Posebno hudo so bile napadene zbiračice se čete, sovražne kolone na pohodu in železniški objekti.

V enem samem odseku je bilo napadenih in uničenih 17 vlakov, v nekem drugem 6. Mnogo vagonov, natovorenih s strelivom, je zletelo v zrak. Letalske skupine so z velikim uspehom bombardirale tudi oklopne kolone. 81 oklopnih voz so uničila zgolj letala ene same letalske eskadre. V nekem drugem mestu je bilo uničenih 17 železniških strojev.

Izvidniška letala so lahko na raznih krajih podrobno ugotovila učinek bombnih napadov. Železniške postaje so bile razdejane. Skladišča pogonskih sredstev so gorela. Ceste so bile blokirane z razdejanimi in poškodovanimi oklopnimi vozovi in drugimi motornimi vozili.

Kakor beleži »Stockholms Tidningen«, so boljševiki 16. in 17. junija aretirali in odvedli v Sibirijo 17.000 Litovcev. 43.000 nadaljnjih Litovcev je bilo aretiranih in bi jih bili morali včeraj odvesti v pregnanstvo.

Berlin, 26. jun. s. Razen vojaških objektov in tovarov so nemške letalske sile v okviru svojih napadalnih operacij na sovjetskem ozemlju bombardirale tudi številne železniške transporte in postaje. Skupina bombnikov je 24. junija bombardirala 6 dolgih vlakov, ki so v južno-vzhodni Ukrajini prevažali vojne potrebe. Na neki železniški postaji je izbruhnil požar. V nizkem poletu so nemška letala nato napadla tri vlake. Bombe so zadele vagon, v katerih so nastale strašne eksplozije. Na stotine sovjetskih vojakov je zbežalo v bližnji gozd. Vsi trije vlaki so bili kmalu nato še enkrat napadeni in so bili popolnoma razdejani. Železniška postaja se je zrušila in železniška proga je bila v veliki dolžini razdejana. Iz letal je bilo mogoče še iz velike daljave opaziti ogenj v tem kraju.

Nemške letalske sile so napadle tudi več ruskih letališč v notranjosti dežele. Znova je bilo na vzhodnih uničenih mnogo letal. Veliko število jih je bilo sestreljenih tudi v letalskih spopadih. Nemški bombniki so tudi včeraj bombardirali železniške naprave, motorizirane kolone in parkirajoča motorna vozila, posebno hudo pa so bombardirali skladišča pogonskih sredstev. Na železniških postajah je bilo razdejanih mnogo skladišč raznega blaga, ki so se skoro vsa vnela. Tudi včeraj je bilo napadenih nekaj tovornih vlakov. Kljub hudemu odporu so nemška letala napadla še celo vrsto postojank ruskega protiletalskega topništva. Tako razdejane povzročila v ruskih vrstah veliko desorganizacijo in hudo maje odpornost ruskih oboroženih sil.

Stockholm, 26. jun. (FOI) Posebni dopisnik francoske poročevalske agencije poroča:

Od izbruha vojne med Nemčijo in Sovjetsko unijo so se zbrale vse glavne sile finske vojske pod poveljstvom maršala Mannerheima na Karelski ozini, kjer blokirajo to važno prehodno ozemlje med Baltičkim morjem in velikim Ladoskim jezerom. Bojna črta je tu sedaj dokaj daljša, kakor je bila za časa finsko-ruske vojne. V tej črti tudi ni več vključena trdnjava Viborg, bivša hrbenica finskega obrambnega sistema na Karelski ozini.

Na desnem bregu Ladoskega jezera so tako na sovjetski, kakor na finski strani zbrane le manjši izvidniške enote, pač pa so severno od tega jezera koncentrirane tako finske, kakor tudi sovjetske čete in zaradi tega je najbolj verjetno, da se utesne tu pričeti premična vojna. Vojaški izvedenci sodijo, da bo bržkone prva operacija nemških sil, čim se bodo sovražnosti med Finsko in Sovjetsko Rusijo v polni meri razvile, usmerjena v prvi vrsti proti zalivu Kandalahiti ter proti istoimenski lukij na Severnem Lednem morju. Na tem mestu se namreč važna železniška proga Leningrad — Murmansk najbolj približuje finski meji. Razen tega je le nekaj kilometrov severno od zaliva Kandalahiti velika električna centrala Niva, ki predstavlja vir električne energije, s katero se napaja severni odsek železniške proge Leningrad — Murmansk, ki je deloma elektrificirana.

V litovskem frontnem odseku nemško-ruskega bojišča so nemške čete po ogorčenih borbah dosegle v sredo nekaj novih važnih uspehov. Med drugim so nemške čete zasedle veliki mesti Kovno in Vilno ter se že približujejo trdnjavi Dvinsk, ki se splošno imenuje ključ do Litve. Trenutno predstavlja glavno obrambno črto reka Duna, na kateri si rdeče čete obupno prizadevajo vzdržati nemški pritisk. Ta reka je zdaj še edina ovira nemškemu prodiranju, ker so se sovjetske motorizirane čete, ki so se še v začetku tedna ogorčeno upirale, že umaknile preko reke v ozadje. Vsi številni sovjetski protinapadi, s katerimi je tu rdeče poveljništvo hotelo zaдржati nemško prodiranje, so se izjalovili.

Na Baltiku so vojaške operacije še vedno le omejenega obsega ter se razvijajo le severno od črte Ljepaja — otok Ooland, na kateri so Nemci položili mine. Zaradi nevarnosti, ki ji grozi od nemških podmor-

nic, sovjetska vojna mornarica doslej še ni tvegala kakih podvigor izven najvzhodnejšega dela Finskega zaliva. Mornariški izvedenci so prepričani, da stremi taktika nemške vojne mornarice na Baltiku za tem, da rusko vojno brodoge docela blokira samo v tem delu baltičkega morja. Doslej ni še nobenih vesti o kakih akcijah sovjetskih podmornic, katerih število v Baltiku se ceni na 60 do 65 enot. Ena izmed glavnih oporišč za te sovjetske podmornice je luka Kronstadt pred Leningradom, dočim je drugo močno oporišče v zalivu Rige. Očitno je, da bo Nemčija te podmornice skupaj z drugimi enotami sovjetske mornarice blokirala na tem oporiščih.

New York, 26. jun. d. Ameriški listi poročajo, da divja na prostoru južno od Kovna in vzhodno od Varšave silovita bitka med nemškimi in sovjetskimi motoriziranimi oddelki.

Duce pregleduje motorizirane oddelke

namenjene za pohod proti Sovjetski zvezi

Rim, 26. jun. s. Davi je Duce v nekem mestu v Padovski nižini pregledal prvo motorizirano divizijo ekspedicijskega zbora, ki je bil izbran za pohod proti Sovjetski Rusiji. V Ducejevem spremstvu so bili general Ugo Cavallero, šef generalnega štaba vojnih sil, poveljnik nemške vojaške misije v Rimu general Rintelen in poveljnik italijanskega letalstva general Pricolo. Posebej je prišel iz Rima k tej svečanosti tudi Tajnik Stranke.

Duce je prišel na Padovsko nižino z letalom in se je takoj odpeljal v kraj, kjer so bile zbrane čete omenjene divizije v popolni bojni opremi in z vsemi drugimi potrebščinami. Čete so nastopile naravnost sijajno. Duce jih je pregledal, nato pa so v močnem pohodu defilirale mimo njega. Ob zaključku vojaške manifestacije je Duce izrazil svojo živo pohvalo poveljniku divizije.

Finski parlament o vojni s Sovjetsko zvezo

Helsinki, 26. jun. d. Finski parlament se je včeraj sestal na plenarno sejo, na kateri je bilo sklenjeno, da se bo Finska angažirala v vojni proti Sovjetski uniji. O seji finskega parlamenta je finski državni poročevalski urad v sredo ponoči razširil naslednjo objavo: »Danes v sredo je na plenarni seji parlamenta državni minister Rangell podal poročilo o političnem položaju in o okoliščinah, ki so sedanjí položaj ustvarile. Državni minister je pri tem ugotovil, da je postala Finska od srede zjutraj dalje predmet napadov s strani Sovjetske unije ter da pričinja Sovjetska unija z vojnimi operacijami proti Finski.

Iz tega razloga je Finska pristopila z vsemi razpoložljivimi sredstvi k obrambnim ukrepom.

Po izjavi državnega ministra Rangella je finski parlament soglasno izglasoval vladi zaupnico.

Letalski napadi na Finsko

Helsinki, 26. jun. rs. Po včerajšnjem alarmu ob 7. zjutraj so se pojavila sovjetska letala ob 8.25 ter so ostala nad finskihim ozemljem do 9.40. Sovjetski bombniki so napadli dvakrat civilno letališče v Malmiju, oddaljenem 15 km od Helsinkov, kjer so jih odbili finski lovci. Tretji alarm je bil ob 10.10, ko so sovjetski bombniki znova napadli letališče v Malmiju. Tudi to pot so bili finski lovci v borbi s sovražnimi letali. Kakor je bilo že sporočeno, sta bila dva sovjetska bombnika sestreljena.

Prehod nemških čet preko švedske

Kopenhagen, 26. jun. s. Po včerajšnji seji švedskega parlamenta je bilo izdano sledeče uradno poročilo:

Zaradi sovražnosti, ki so nastale med Nemčijo in Sovjetsko zvezo, je nastal izjemen položaj, v katerem bo Švedska predvsem skrbela, da obdrži lastno neodvisnost in da ostane izven vojnih komplikacij. Novi položaj nas je postavil pred nove probleme. Finci in Nemci so proslili za tranzitni prevoz en divizije iz Norveške na Finsko po naših železnicah. Švedska vlada je z odobritvijo parlamenta pristala na prošnjo in je podzvela vse mere, da zajamči švedsko suverenost.

Današnji švedski listi poročajo, da je Švedska dovolila delni prehod nemških čet, ki so bile stacionirane na Norveškem, preko švedskega ozemlja na Finsko, da pa to nikakor ni na-

ziranimi oddelki. Nemci so pričeli močno ofenzivo, ki gre od Kovna v južni smeri, hkrati pa ofenzivo, ki ima izhodišče pri Varšavi in je usmerjena proti vzhodu. Na obeh straneh nastopa izredno mnogo tankov. Ruske oklopne enote si z neprestanimi protinapadi skušajo olajšati težavni položaj. Po sodbah vojaških komentatorjev newyorških listov je položaj za Nemce na tem področju zdaj zelo ugoden.

Odbiti napadi ruskih letal

Berlin, 26. jun. s. Sovjetska letala so skušala prodreti včeraj nad nemško in rumunsko ozemlje. Poskusi so se izjalovili in rusko letalstvo je imelo izredno hude izgube. Sedem ruskih letal je bilo popolnoma decimiranih v Tilsitu. Izmed 20 sovjetskih letal, ki so se pojavila nad rumunsko obalo v bližini Konstancie, je bilo 8 sestreljenih. Ostala so se naglo umaknila nazaj nad Crno morje.

Duce se je ustavil takoj nato pri skupini ranjenih vojakov in njihovih družinskih članov, ki so bili na posebni trbuni in so prisostvovali svečanosti. Nato je Duce pregledal dolge vrste fašistov, za katerimi se je gnetla velika množica ljudi; ki mu je prirejala navdušene ovacije. Mesto je bilo vse v zastavah.

Duce se je zatem odpeljal nazaj na letališče in zapustil kraj s svojim vojaškim letalom, ki ga je sam pilotiral.

Nekaj ur pozneje je obiskal dve vojaški bolnišnici. Mnogo se je razgovarjal tudi z ranjenimi in bolnimi vojaki in ob zaključku obeh obiskov je javno pohvalil poveljnika obeh bolnišnic polkovnika Lazzarria in Zunellia. Ter njune sodelavce. V obeh bolnišnicah so ranjenci in bolniki Duceju priredili ob njegovem odhodu živahne ovacije.

streljena. Sovjetski letalec, ki se je spustil iz višine samo 300 m, je obležal na tleh popolnoma razbit. Helsinki, 26. jun. s. Snoci so bili objavljeni štirje novi napadi ruskih letal na finsko ozemlje. Ob 4. zjutraj so ruska letala priletela nad Lammassero, tri četrt ure kasneje nad Toljkeje, popoldne pa so bombardirala neko finsko ladjo blizu Kuoskara. Njen kapetan je bil ranjen. Malo pred 16. so se pojavila sovražna letala nad finskim ozemljem vzhodno od Hangöja.

Helsinki, 26. jun. s. O ruskih letalskih napadih na Finsko so se izvedele še naslednje podrobnosti:

V sredo zjutraj ob 7.15 so ruska letala bombardirala zaliv Piterlahiti, niso pa napravila nikake škode. Ob 10.50 je bila napadena Kotha. Tam so sovjetske bombe povzročile nekaj požarov. Popoldne je 12 ruskih letal znova napadlo ta kraj in mu prizadelo izredno veliko škodo. Ob 8. zjutraj je bilo vrženih nekaj bomb v bližino Poorva. Ta čas sta bili bombardirani tudi Sorsbi in Lovisa. Zažigalna bomba je zadela neko bolnišnico, požar pa je bilo mogoče takoj pogasiti.

Helsinki, 26. jun. s. Davi je bil v Helsinkih ob pričetku vojne že peti letalski alarm. Trajal je 40 minut.

Finsko odlikovanje maršala Göringa

Helsinki, 26. jun. s. Finske poslanik v Berlinu Kivimäki je svečano izročil maršalu Göringmu veliki križ finske neodvisnosti z verzičo.

vkriženo s švedsko nevtralnostjo, ki jo bo Švedska tudi nadalje vzdržala v vsej sedanji strogosti.

Z ročnimi granatami uničena podmornica

Berlin, 26. jun. d. Nemški vojni poročevalec Ulrich Kurz poroča o pomorski bitki, kakršne doslej pač še ne beleži vojna zgodovina 20. stoletja. Dva nemška borbena čolna sta z ročnimi granatami napadla rusko podmornico in jo potopila. Nemški vojni poročevalec piše:

Dva nemška brza borbena čolna sta potem, ko sta bila položila minko zaporo v neki lukij, opazila iznenada sovjetsko podmornico. Ker je bilo nekaj mornarjev podmornične posadke še na krovu in se podmornica ni mogla takoj skriti pod vodo, sta poveljnika obeh nemških borbenih čolnov sklenila, da si prihranita dragoceno

Tre velivoli nemici abbattuti nel Mediterraneo Centrale

Attacchi aerei contro Malta e navi nemiche alle coste dell'Africa settentrionale

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 26 giugno il seguente bollettino di guerra n. 386: Nella notte sul 26 sono stati bombardati gli aeroporti di Malta. In combattimenti aerei nel cielo dell'isola tra la nostra caccia e quella avversaria sono stati abbattuti due aerei inglesi. Nostri velivoli da caccia hanno intercettato nel Mediterraneo Centrale una formazione di bombardieri nemici: un Blenheim è stato abbattuto. Nell'Africa settentrionale velivoli italia-

ni e tedeschi hanno attaccato navi nemiche in navigazione a nord di Marsa Lugh (est di Tobruk). Velivoli britannici hanno bombardato Bengasi.

Nell'Africa orientale il nemico ha tentato due attacchi in forze contro il nostro presidio di Debra Tabor: è stato prontamente respinto. Nella regione occidentale del Galla e Sidamo nostri riusciti contrattacchi hanno costretto l'avversario a rallentare la sua pressione.

Tri sovražna letala sestreljena v srednjem Sredozemlju

Letalski napadi na Malto in sovražne ladje ob obali severne Afrike

Glavni Stan Oboroženih Sil je objavil 26. junija naslednje 386. službeno vojno poročilo:

V noči na 26. so bila bombardirana letališča na Malti. V letalskih spopadih med našimi in nasprotnimi lovskimi letali v ozračju nad otokom sta bili sestreljeni 2 angleški letali. Naša lovška letala so nad Sredozemskim morjem zaustavila skupino sovražnih bombnikov: Eno letalo tipa Blenheim je bilo sestreljeno.

V severni Afriki so italijanska in nemška letala napadla sovražne ladje na morju severno od Marsa Lugh (vzhodno od Tobruka). Angleška letala so bombardirala Bengazi.

V Vzhodni Afriki je sovražnik skušal z večjimi silami napasti našo posadko v Debra Taboru. Bil je takoj odbit. V zapadnem delu Galle in Sidama je bil sovražnik spričo uspešnih protinapadov prisiljen zmanjšati svoj pritisk.

Ojačena delavnost železniških čet

Berlin, 26. jun. d. Navzile veliki vročini razvijajo nemško-italijanske čete povečano delavnost na frontnem odseku pri Tobruku v Libiji. Tudi topništvo je včeraj na tem sektorju ojačilo svoje delovanje in prisililo Angleže k raznim izpremembam v njihovem obrambnem sistemu.

Italijanska zastava na Akropoli

Italijanska vojska prevzela oblast v Atenah — Velika vojaška svečanost

Atene, 26. jun. Včeraj dopoldne je italijansko poveljništvo prevzelo oblast v Atenah. Ob tej priliki so priredili veliko svečanost, ki so se je udeležile velike množice ljudi. V okviru velike vojaške manifestacije so nastopile italijanske in nemške čete. V prisotnosti poveljnika 18. nemškega armijskega zbora generala Böhmeja, poveljnika 6. planinske divizije generala Schörnerja in generala Berardija so ob tej priliki razvili italijansko zastavo na Akropoli. Tej svečanosti so prisostvovali tudi italijanski odpravnik poslov Venturini, osebe italijanskega poslanstva, senator Morgagni, inspektor fašističnih organizacij v Grčiji in mnoge druge vodilne osebnosti.

General Schörner in Berardi sta pregledala najprej nemške in nato italijanske čete. Zatem je general Schörner izročil oblast generalu Berardiju, ki se je zahvalil in izjavil, da bodo italijanske čete izpolnile svoje naloge z enako trdnostjo in odločnostjo, kakor so jo nemške. Vsi prisotni so tedaj vzklikli Kralju in Cesarju ter Duceju.

na torpeda ter polzkusita podmornico presenetiti z nenadnim napadom iz bližine. Obema borbenima čolnoma se je res posrečilo približati se tako tesno k sovjetski podmornici, da sta jo lahko pričela obmetavati z ročnimi granatami. Dobro pomenjena granata je zadela podmornico prav na loputi, skozi katero prihaja posadka na podmornični krov. Z avtomatskimi pištolami je nato uspelo sovjetske mornarje pregnati od podmorničnega topa na krovu ter posadko poslej držati v šahu. Dočim je en borbeni čoln z obstrlejevanjem podmornice onemogočal njeno manipuliranje, je drugi borbeni čoln prekrizal podmornico

Pri veliki vojaški paradi so nastopili oddelki Karabinjerjev. Sardinski grenadiji, pešci, skupina treh motoriziranih topniških baterij.

Po paradi je general Berardi položil venec pred spomenik Neznanege junaka.

Vse mesto je bilo v zastavah in je ljudstvo pristrčno sprejelo italijanske čete. Listi so v svojih poročilih poročali o velikodušnem postopanju italijanskih oblastí. Tako pravi »Proja«, da so Italijani prišli v Grčijo kot prijatelji in ne kot sovražniki, kakor so to italijanske čete s svojim ravnanjem že dokazale. Atensko prebivalstvo visoko ceni tudi vse ukrepe, ki jih je Italija izdala v prilog Grčiji.

»Katimerini« ugotavlja, da se je včeraj italijanska okupacija razširila tudi na Atene. Pričela se je z veliko vojaško svečanostjo na svetli akropolijski skali in pred grškim Neznanim junakom. Prav to je bilo simbol sodelovanja med obema narodoma. Tudi drugi listi obširno poročajo o velikodušnem in prijateljskem postopanju italijanskih oblastí.

Boji ob rumunski meji

Uspešno udejstvovanje rumunskega letalstva

Bukarešta, 26. jun. s. Vrhovno poveljništvo rumunske vojske je objavilo snoci naslednje 2. vojno poročilo:

Na kopnem so se operacije prve tri dni razvijale po določenih načrtih. Odbitih je bilo nekaj sovražnih protinapadov. Sovražno letalstvo je včeraj intenzivno bombardiralo Konstanco, Sulino in Galac, napadena pa so bila tudi mesta Tulcea, Braila in Jasi, kjer pa ni bilo nobene pomembnejše škode.

Naše letalstvo je bombardiralo važne sovražne vojaške naprave in je povsod doseglo pomembne uspehe. V letalskih borbah teh dni sta nemško in rumunsko letalstvo dosegli popolno premoč in sta uničili v celoti 400 sovražnih letal. Rumunsko letalstvo in rumunsko protiletalsko topništvo sta sestrelili 30 aparatov. Na ruskih vzletiščih so rumunska letala uničila najmanj 40 letal. Rumunske letalske izgube znašajo 12 aparatov. Poročnik pilot Agariel Horla je v nekem letalskem spopadu s sovražno eskadrilo sam sestrelil tri sovjetska letala.

Napadi na rumunska mesta

Bukarešta, 26. jun. s. Včeraj je bila Bukarešta trikrat alarmirana. Ob 18.45 sta se pojavili nad mestom dve sovjetski izvidniški letali, bili pa sta pregnani od protiletalskega topništva. V Konstanci je bila

pri napadih nastala škoda zelo velika tako v mestu kakor v lukij. Tudi v Galacu so sovjetska letala napravila mnogo škode.

Protiruske demonstracije v Španiji

Madrid, 26. jun. s. V raznih krajih Španije se demonstracije proti Sovjetski Rusiji nadaljujejo. V Mursiji je demonstriralo 25.000 ljudi. Demonstranti so vzklicali osi, Mussoliniju in Hitlerju ter so prepevali patriotske pesmi. Številni prostovoljci, ki se javljajo za borbo proti Rusiji, narašča od dne do dne. V Madridu, Barceloni in Valenciji se jih je prijavilo že nekaj tisoč, za sedaj pa še ni nič znano, da bi se pripravljala ustanovitev posebne ekspedicijskega zbora. Medtem tisk obširno poroča o vojnih dogodkih na vzhodu. Tako pravi »Alcazar«, da je izzvala vojna proti Rusiji absolutno in totalno solidarnost evropskega kontinenta, ki vidi v boljševizmu svojega glavnega sovražnika. Roosevelt in Churchill, pravi list, sta naravná zaveznika Kremlija.

New York, 26. jun. d. Ameriški listi objavljajo poročila agencije Associated Press iz Madrida, po katerem je prišlo pred britanskim poslanstvom v Madridu do velikih izgrediv.

Nemško vojno poročilo

Veliki operacijski uspehi na vzhodni fronti

Iz glavnega stana vodje, 26. jun. Vrhovno vojno poveljstvo je izdalo danes naslednje poročilo:

Na vzhodu so se operacije na kopnem in v zraku tudi večer nadaljevale po načrtu. Ker so se številni boji odločili v našo korist, so se pokazali operativni uspehi velikega obsega.

Medtem ko se udeležujejo enote vojne mornarice vojne proti Sovjetski uniji, se uspešno nadaljuje tudi borba proti Angliji. Podmornice so napadle v severnem Atlantiku na paroplovnih progah k angleškemu otoku konvoje, ki so bili močno zavarovani s večjim številom rušilcev. Drugi napadi so bili naperjeni proti parnikom, ki so pluli posamič. Vsega je bilo potopljenih 8 sovražnih trgovskih ladij s skupno 48.000 tonami.

Težka križarka »Admiral Scheer« se je pod poveljstvom pomorskega kapitana Chranzeja po dolgi, uspešni akciji v severnem in južnem Atlantiku vrnila v nemško oporišče. Potopila je, kakor je bilo javljeno že prej, vsega 152.000 ton, med njimi cel konvoj s 86.000 tonami sovražnega ladjarstva. Pomožna križarka »Pinguin«, ki naj bi bila ovirala sovražno trgovsko plovo v tujih vodah, je bila na Indijskem oceanu potopljena v borbi z daleč premočno angleško težko križarko »Cornwall«. Poveljnik in večji del posadke je našel smrt po junaški borbi. Del posadke je prišel v ujetništvo. Križarka »Cornwall« je bila poškodovana.

V več mesečni akciji je ta pomožna križarka pod poveljstvom pomorskega kapitana Drüberja križarila po Atlantiku in Indijskem oceanu ter potopila nad 140.000 ton sovražnega ladjarstva, razen tega pa zaplenila veliko število trgovskih ladij z dragocenim tovorom, ki so medtem že pri-

spela v nemška oporišča. V celoti je imela slavna in uspešna vožnja te križarke za posledico potopitev skoraj 200.000 ton sovražnega trgovskega ladjarstva.

V borbi proti angleški trgovinski mornarici je potopilo letalstvo pred angleško vzhodno obalo 1500 tonsko trgovsko ladjo ter z bombami zadelo še drugo veliko tovrno ladjo.

Oddelki angleških bojnih in lovskih letal so tudi večer pri brezuspešnih akcijah proti zasedenemu ozemlju okrog Challaia utrpeli hude izgube. Lovci so sestrelili 21, protiletalsko topništvo pa 5 angleških lovskih letal.

Zadajo noč so nemška letala bombardirala razna letališča v južni Angliji. Pri tem so ob dobrem razgledu povzročili v preskrbovalni luki Southamptonu, ki je bila že pri prejšnjih letalskih napadih hudo razdejana, nove velike požare.

Nemška strmoletna letala so dne 24. junija na morju okrog Tobruka napadla angleške pomorske sile ter potopila lahko križarko in parnik za prevoz goriva. Neka težka križarka je bila zadeta z bombami.

Večeraj so nemška letala bombardirala z dobrim uspehom vojaške objekte v Haifi.

Slabe sile angleških bojnih letal so zadnjo noč odvrle majhno število razdiralnih in zažigalnih bomb nad severno nemško obalno ozemlje. V nekem taborišču je bilo več vojnih ujetnikov ubitih ali ranjenih. Nočni lovci so sestrelili dve izmed napadajočih angleških letal.

V času od 15. do 25. junija je bilo sestreljenih 136 angleških letal, in sicer 117 v letalskih bojih in od ponočnih lovcov, medtem ko jih je 14 sestrelilo protiletalsko topništvo, 5 pa vojne ladje. V istem času je bilo v boju proti Angliji izgubljenih 35 nemških letal.

Nemško-turško sodelovanje

Izjava zunanjega ministra Saradzogla v turškem parlamentu

Ankara, 26. jun. d. Na včerajšnji seji turškega parlamenta, na kateri je bila s glasno ratificirano prijateljska pogodba med Turčijo in Nemčijo, je zunanji minister Saradzoglu označil nemško-turški prijateljski pakt kot lepo in srečno delo mirnega dela za turški narod. V začetku svojega govora je Saradzoglu izjavil, da se čuti dolžnega izraziti nemškim državljanom svojo hvaležnost, ker so respektirali turško-britanski pakt, ki ga je Turčija sklenila že prej. S tem je bilo Turčiji omogočeno, da je lahko ostala zvesta besedi, ki jo je svojetčasno dala svojim prijateljem, na drugi strani pa ji to omogoča, da se zdaj lahko z vso gorečnostjo posveti negovanju nemško-turškega prijateljstva.

O zgodovini sklenitve nemško-turškega prijateljskega pakta je zunanji minister Saradzoglu izjavil, da se je pričelo prijateljsko zblizevanje s Hitlerjem v pismom, ki je bilo 28. februarja poslano turškemu državnemu predsedniku İnönüju in ki je

v uradnih turških krogih napravilo globok vtis. Ves čas pogajanj za sklenitev prijateljske pogodbe je Turčija v konzultativnih razgovorih obveščala o poteku pogajanj tudi Angleže, — je izjavil Saradzoglu, — toda na drugi strani je seveda o teh razgovorih samo po sebi umetno obveščala tudi svoje nemške prijatelje. Po tej — kakor se je izrazil zunanji minister Saradzoglu, — direktni poti je uspel podpis prijateljske pogodbe med obema državama.

Sporočilo Turčije vladi v Moskvi

Berlin, 26. jun. d. Agencija Tass je razširila vest, da je včeraj obiskal ruskega zunanjega komisarja Molotova turški poslanik v Moskvi, ki mu je izročil verbalno noto, v kateri obvešča turška vlada vlado v Moskvi, da bo ohranila v vojni med Nemčijo in Sovjetsko unijo nevtralnost stališča.

Letalski boji na vzhodu

Berlin, 26. jun. d. Angleški bombniki so se v pretekli noči pojavili nad nekaterimi kraji ob severni nemški obali. V stanovanjskih okrajih so z bombami napravili le malo škode. Ena bomba je treščila v ujetniško taborišče. Več ujetnikov je bilo ubitih. Nemški lovci so sestrelili eno izmed angleških letal.

Stockholm, 26. jun. d. Po poročilih iz Londona je bilo tudi preteklo noč delovanje nemškega letalstva nad Veliko Britanijo le manjšega obsega. Posamezna letala so metala bombe na cilje v raznih predelih južne Anglije ter na neko točko na Škotskem. Bilo je nekaj gromčev škod na manjše število človeških žrtev. Nekaj ur po polnoči pa so postali nemški letalski napadi znatno močnejši in so bili usmerjeni v prvi vrsti proti raznim vojaško važnim ciljem v južni in jugovzhodni Angliji.

Berlin, 26. jun. d. Po nemških službenih podatkih je od 6. do 22. junija nemško letalstvo in protiletalsko oružje sestrelilo 175 angleških bombnikov in lovskih letal.

Tokio, 26. junija. d. Japonski mornariški krogi v Kobeju so baje prišli v posest informacij, da se je vlada Zedinjenih držav izjavila pripravljena odstopiti Rusiji 13 ameriških trgovskih ladij, ki počivajo v raznih baltiških lukah.

Vichy, 26. jun. (O.F.I.) Ameriški poslanik pri francoski vladi Leahy je včeraj dopoldne posetil sovjetskega poslanika v Vichyju, s katerim je imel krajši razgovor.

New York, 26. jun. d. Vsi ameriški listi zlasti tudi washingtonski časopisi objavljajo številne iz Nemčije poslane slike o pohodu nemških čet proti Rusiji. V ameriških intervencionističnih krogih vlada zaradi teh slik veliko nerazpoloženje. Tako n. pr. piše »New York Times« v svoji včerajšnji izdaji, kako je treba žal zopet enkrat ugotoviti in mirno trpeti, kako je Nemčija prevzela vodilno vlogo v slikovnih reportažah, tem bolj, ko sedaj Anglija ne more dobavljati kakršnihkoli slik z vzhodnega bojišča, za katero vlada trenutno največje zanimanje.

»Washington Post« objavlja informacijo znanega komentatorja Lindelya, ki pravi, da v ameriških vladnih krogih nimajo mnogo upanja, da bi mogla Sovjetska unija vojaško kaj dolgo vzdržati proti nemškemu pritisku.

Črnci v ameriški vojni industriji

New York, 26. jun. d. Predsednik Roosevelt je izdal posebno uredbo, s katero se v bodoče tudi črncem, ki so državljani Zedinjenih držav, dovoljuje delo v ameri-

Il termine della conversione di dinari in lire prorogato

L'Alto Commissario per la Provincia di Lubiana rende noto: Il termine stabilito per la presentazione al cambio dei dinari in monete e in biglietti, esclusi quelli da mille dinari, è prorogato fino a tutto lunedì 30 corrente.

Quest'ultimo nuovo termine non sarà ulteriormente prorogato. Gli uffici incaricati per le operazioni di conversioni funzioneranno anche durante tutta la giornata di domenica 29 corrente.

Rok za zamenjavo dinarjev v lire podaljšan

Eksc. Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino razglša: Termin, določen za zamenjavo dinarjev v kovancih in bankovcih razen 1000-dinarskih, je podaljšan do ponedeljka 30. t. m. Ta zadnji rok ne bo več podaljšan. Uradi, ki jim je poverjena zamenjava dinarjev, bodo poslovali v nedeljo 29. t. m. ves dan.

Gospodarstvo

Likvidacija Osrednjega urada za zavarovanje delavcev

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, ki je bil do vojne nosilec zavarovanja vsega delavskega zavarovanja v bivši Jugoslaviji, je prišel z likvidacijo starega poslovanja. 9. april t. l. smatrajo v Zagrebu kot zadnji dan poslovanja Osrednjega urada, tako da je na Hrvaškem pričelo z 10. aprilom poslovanje novega hrvaškega nosilca delavskega zavarovanja, Središnjice za zavarovanje delavcev. Likvidacijski postopek ima predvsem namen, ugotoviti imovino in dolgove krajevnih organov (okrožnih uradov, bolniških blagajin, trgovskih nameštencev) na dan 9. aprila in sestaviti likvidacijsko bilanco, na podlagi katere se bo izvršila delitev imovine in dolgov Osrednjega urada na posamezne krajevne organe. Vse knjige se zaključijo z istim dnem, tako da pripadejo naknadna plačila za prispevke povsod na novo poslovanje. Novi nosilci zavarovanja prevzamejo torej dolgove delodajalcev na svojih področjih in jim zato pripadajo tudi vsi po 9. aprilu pobrani prispevki, ne glede na to, za kateri čas so bili plačani.

Delitev imovine in dolgov osrednjega urada se bo glede krajevnih organov, ki so na področju izven države Hrvaške, izvršila po meddržavni pogodbi, ki bo šele sklenjena.

OUZD V LJUBLJANI

Zaradi spremenjenih razmer je prišlo tudi pri Okrožnem uradu v Ljubljani do znatnih sprememb. Lani je imel okrožni urad nad 107.000 zavarovancev, po stanju z dne 1. marca jih je bilo okrog 90.000, sedaj pa je na območju Ljubljanske pokrajine približno 23.000 zavarovancev. Ljubljanski okrožni urad je prevzel vse funkcije, ki jih je prej imel Osrednji urad za zavarovanje delavcev in opravlja sedaj

vse njegove posle (prej je samostojno deloval le v bolniški panogi, medtem ko je nezgodno, invalidsko in starostno zavarovanje izvajal Osrednji urad).

V začetku junija so zastopniki ljubljanskega okrožnega urada pod vodstvom pooblaščenca Visokega Komisarja odšli v Zagreb, da ugotovijo stanje, kakršno je nastalo po vojni. V Zagrebu jim je bila predložena poskusna bilanca po stanju z dne 9. aprila, iz katere je razvidno, da je precejšen del imovine, ki bi pripadala delavskemu zavarovanju v Ljubljanski pokrajini, naložen v nepremičninah izven Ljubljanske pokrajine ter v državnih papirjih, drugi del pa je naložen v nepremičninah v Ljubljanski pokrajini in pri denarnih zavodih. Verjetno je, da bo likvidacija Osrednjega urada trajala eno do dve leti. Vodio se je pogajanja v tem smislu, da bi se ustanovila meddržavna komisija, v kateri bi bile zastopane vse nasledstvene države in ki bi izvršila vse kar je v zvezi z likvidacijo. Po približnih cenitvah dosegajo terjatve nasproti osrednjemu uradu iz naslova delavskega zavarovanja v Ljubljanski pokrajini okrog 70 milijonov din. Za znesek je deloma krit z imovino in terjatvami osrednjega urada v Ljubljanski pokrajini.

Središnica za zavarovanje delavcev je kot nova nosilka delavskega zavarovanja na Hrvaškem že v prvih dneh odputila mnogo uradnikov in tudi večje število Slovencev, med njimi generalnega direktorja Matjašiča.

Ustrezajoči del imovine in terjatev, ki bo računsko pripadel ljubljanskemu okrožnemu uradu, bo treba seveda še deliti, ker je delavsko zavarovanje na Stajerskem prevzela posebna ustanova v Mariboru, na Gorenjskem pa je priključeno ustanovi socialnega zavarovanja za Koroško.

Povezanost nove hrvatske valute z liro in marko

Ze o priliki poseta ministra grofa Volpja v Zagrebu v zvezi z ureditvijo gospodarskih vprašanj med Italijo in Hrvaško, smo poročali, da bo nova hrvaška valutna jedinica kuna (ki ustreza enemu dinarju) naslonjena na italijansko liro in marko po točno določenem tečaju. V tej zvezi je bilo v začetku junija predvideno, da bo razmerje med liro in kuno isto, kakor je bilo takrat predpisano na ozemlju bivše Jugoslavije, ki ga je zasedla Italija, t. j. 100 din enako 30 lir 100 din = 333,33 din.

Medtem je bil določen novi tečaj za zamenjavo dinarjev v lire (100 din = 38 lir), ki je za imetnike dinarjev ugodnejši. Novo razmerje dinarja do lire (38 lir za 100 din) ustreza po pariteti med liro in marko točno razmerju 20 din za 1 marko.

Medtem je pričela poslovati tudi zagreška borza, kjer so najprej notirale samo marke, sedaj pa notirajo tudi ostale devize. Tečaj na zagreški borzi so točno izračunani na podlagi paritete 38 lir za 100 kun (din) odnose 20 kun (din) za 1 marko in so naslednji: Curih 1160 kun za 100 frankov, New York 50 kun za dolar,

Amsterdam 2654 kun za 100 goldinarjev, Stockholm 1190 kun za 100 kron in Sofija 61 kun za 100 levov.

Zagreški tečaji točno ustrežajo tudi tečajem, ki jih dobimo, če preračunamo devizne tečaje italijanskih borz v dinarje. Deviza New York notira v Italiji 90 lir (50 din) za dolar, deviza Berlin 6.606 lire (20 din) za marko in deviza Curih 441 lir (1160 din) za 100 frankov.

Stalni tečaj za zamenjavo draham

Uradni list objavlja razglas Duceja, s katerim je za zamenjavo italijanskih lir in albanskih frankov na grškem ozemlju, ki so ga zasedle Italijanske Oborožene Sile, določen naslednji tečaj: 100 draham 12,50 lire ali 2 albanska franka.

Francoski frank je vreden 1 dinar.

Z drugim razglasom Duceja pa je za zamenjavo med italijansko liro in francoskim frankom na francoskem ozemlju, ki so ga zasedle Italijanske Oborožene Sile, določen naslednji tečaj: 100 frankov = 38 lir. Razmerje franka do lire je torej tako, da je francoski frank vreden 1 din.

Gospodarske vesti

Nov »Putnik« na Hrvaškem. S posebno zakonsko odredbo je ustanovljen v Zagrebu Potniški urad Neodvisne Države Hrvaške, ki bo prevzel vse poslovanje bivšega »Putnika« d. d. za promet potnikov in turistov. Novi potniški urad bo opravljal vse posle v zvezi s prometom turistov, in bo imel izključno pravico komisijske prodaje vozniških kart za hrvaške državne železnice ter pravico ustanavljati podružnice na Hrvaškem in v inozemstvu.

Monopol za uvoz in prodajo mineralnega olja na Hrvaškem. S posebno zakonsko odredbo je z glavnico 5 milijonov din ustanovljena družba »Pakline«, pooblaščenca petrolejske d. d. v Zagrebu. Družba ima na vsem področju Hrvaške izključno pravico uvoza, izvoza in prodaje mineralnega olja in tekočega goriva. Obstoječa podjetja, ki jih določa hrvaško ministristvo narodnega gospodarstva in se bavijo s predelavo in prodajo mineralnega olja in tekočega goriva ter imajo svoj sedež na področju države Hrvaške, morajo pristopiti kot »ničarji« k novi družbi.

Trgovinska pogajanja s Hrvaško. V smislu predhodnih razgovorov, ki so bili v začetku junija v Zagrebu, je prišla v Rim hrvaška trgovinska delegacija zaradi sklenitve trgovinskega sporazuma. Pogajanja bodo predvidoma trajala tri dni.

Zamenjava 500 dinarskih bankovcev na Hrvaškem. Hrvatska državna banka je te dni demantirala vest zagrebskih listov o zamenjavi bankovcev po 500 din. Razen posebnih serij, ki so bile objavljene, ostane nadalje v prometu 500 dinarski bankovci, dokler ne bodo zamenjani za nove bankovce, glaseče se na kune.

Draginja v Angliji. Londonski list »Financial Times« je te dni objavil indeksne številke o gibanju cen za mesec maj. Indeks v trgovini na debelo se je v tem mesecu dvignil za 0,8%. Celotni dvig indeksa cen znaša od začetka vojne 48,8%.

La distribuzione dei generi alimentari

Sono in distribuzione presso i Comuni le carte annonarie Mod. C.A.I. del mese di luglio p. v. occorrenti per l'acquisto di farina da pane oppure pane, pasta e riso tenendo conto delle razioni già in vigore per il mese di giugno.

La razione di farina da pane e di pasta non spetta ai produttori di cereali, che detengono scorte, e loro convertito. Ogni cittadino, avente diritto, dovrà presentarsi al proprio Comune di residenza entro il 30 corrente mese per il ritiro della suddetta carta annonaria.

Per tutto quanto riguarda la disciplina del razionamento, per i civili, come per le convenienze collettive civili ed i pubblici esercizi, valgono le disposizioni già impartite nel mese di giugno.

Occorre infine avvertire i possessori di carta annonaria per farina da pane oppure pane, pasta e riso, che entro il 10 luglio p. v. dovranno presentare ai propri fornitori la cedola di prenotazione dei generi per il mese di agosto, ritagliandola dal lato destro della carta stessa, in modo da consentire agli esercenti la richiesta cumulativa presso i Comuni entro il successivo giorno 12 luglio.

L'Ente preposto alla distribuzione dei generi razionati, mentre compie ogni sforzo affinché proceda con la maggior regolarità l'approvvigionamento della popolazione di generi, che in gran parte provengono dalle altre provincie del Regno, fa calcolo sulla comprensione e collaborazione di tutti i cittadini, per la scrupolosa osservanza di tutte le disposizioni inerenti la disciplina del razionamento dei generi alimentari di prima necessità.

Inserirajte v »Jutru«!

Un generoso provvedimento dell'Alto Commissario

In questi giorni è stato arrestato Valant Giuseppe di Francesco perché trovato in possesso di una ingente quantità di caffè, accaparrata per farne illecita speculazione. Egli è stato denunziato all'autorità giudiziaria.

L'Ecc. l'Alto Commissario ha in seguito disposto che tutto il caffè sequestrato venisse distribuito gratuitamente ai seguenti istituti di beneficenza della città: 1. Ricovero diurno per bambini (Zelena jama), 2. Ricovero Marianum (Poljanska cesta), 3. Ricovero Comunale per Invalidi e Vecchi (Japljeva ulica), 4. Ricovero S. Giuseppe, 5. Ospedale Generale Civile, 6. Ospedale dei bambini.

Il provvedimento è stato molto apprezzato ed i dirigenti dei vari ricoveri si sono affrettati a far pervenire all'Alto Commissario, anche a nome dei ricoverati, i sensi della più profonda gratitudine.

Associazioni sciolte

Con recente decreto dell'Alto Commissario sono state sciolte le associazioni »Prosveta Tabor«, »Orjuna«, »Soča«, »Istra«, »Cetnik«, »Sokol«.

Con lo stesso decreto è fatto divieto di portare distintivi, segni, emblemi e qualsiasi altro oggetto che abbia, comunque, riferimento ad una di detta associazione e per i contravventori è prevista l'ammenda di dinari cinquemila (pari a lire 1900) ed in caso di recidiva l'arresto da uno a sei mesi.

Nuove tariffe delle PTT

La direzione delle poste comunica: Presso gli Uffici postali sarà messo in vendita il fascicolo contenente in lingua italiana ed in lingua slovena le tariffe postali telegrafiche e telefoniche in vigore dal 27 giugno 1941-XIX.

Prezzo del fascicolo Lire 5.—.

Denuncia di autoveicoli di Autorità ed Enti Pubblici

Si precisa che tutti i proprietari o detentori di autoveicoli targati LB, obbligati alla targatura entro il 30 giugno 1941 - XIX, sieno essi Autorità ed Enti Pubblici, sono tenuti ad effettuare la denuncia utilizzando allo scopo il modulo in distribuzione presso la Divisione II dell'Alto Commissario e presso l'Automobile Club - Beethovnova ulica 14.

A detto obbligo fa d'uopo adempiere entro il 30 giugno a. c.

Razdeljevanje živil

Prehranjevalni zavod razpošilja občinam živilske nakaznice obrazca C. A. I. za mesec julij, ki dajejo pravico do nabave moke odnosno kruha, testenin in riža v isti izmeri, kakor je bilo to določeno za mesec junij.

Pridelovalci žita, ki imajo zaloge, in njihove družine (socialni) ne dobe krušne moke in testenin.

Vsak občan, ki ima pravico do nakaznice, se mora 30. t. m. zgledati pri občini, kjer stalno prebiva, da dvigne nakaznico. Za civilno prebivalstvo, civilne zavodske družine in javne obrate veljajo v vsem, kar se tiče nakaznic, navodila, ki so bila izdana že meseca junija.

Končno opozarjamo imetelje živilskih nakaznic za krušno moko odnosno kruh, testenine in riž, da morajo do 10. julija izročiti svojim dobaviteljem listek za zapis živil za mesec avgust, ki ga odrežejo na desni strani nakaznice, tako da dobavitelji lahko do 12. julija sporočijo občinam svojo celokupno potrebo.

Prevod, ki mu je poverjeno razdeljevanje živil potem nakaznic, se zelo trudi, da bi preskrba prebivalstva z živilom, ki v veliki meri prihajajo iz drugih pokrajin Kraljevine, potekala v čim večjem redu. Vseh pričakuje razumevanja in sodelovanja vseh državljanov, da bodo vestno izpolnjevali vsa navodila, ki so v zvezi z delitvijo najpotrebnejših živil po nakaznicah.

Razpuščena društva

Pred kratkim je Visoki Komisar izdal odredbo, s katero so bila razpuščena društva »Prosveta-Tabor«, »Orjuna«, »Soča«, »Istra«, »Cetnik« in »Sokol«. Z isto odredbo je bilo prepovedano nošenje znamenj, emblemov kakor tudi vseh drugih predmetov, ki bi bili v kakršni koli zvezi s temi društvi. Prekršitvi odredbe bodo kaznovani z denarno kaznijo v znesku 5000 din (1900 lir), v ponovnem primeru pa z zapornikom od 1 do 6 mesecev.

Nove ptt tarife

Poštna direkcija objavlja: Pri poštini uradnih pride te dni v prodajo v slovensčini in italijanščini izdan seznam novih poštnej, brzojavnih in telefonskih tarif. V njej navedene tarife veljajo od 27. junija 1941-XIX dalje. Cena seznama je 5 lir.

Prijava motornih vozil oblasti in javnih ustanov

Vsi lastniki ali imetniki motornih vozil, označenih z LB, ki so dolžni preskrbeti si evidenčne tablice za ta vozila do 30. junija 1941-XIX, pa naj bodo to oblasti ali javne ustanove, so dolžni poslužiti se za prijavo formularjev, ki se dobe pri II. oddelku Visokega Komisarja in pri Avtomobilskem klubu v Beethovnovi ulici 14. Prijave je treba vsekakor dovršiti do 30. junija t. l.

Dansko poslaništvo v Moskvi odpoklicano

Kodanj, 26. jun. s. Zunanji minister je objavil, da je bilo osebe danskega poslaništva v Moskvi odpoklicano.

Poziv slovaškim državljanom

Rim, 26. jun. s. Slovaško poslaništvo v Rimu je danes pozvalo vse slovaške državljane, ki bivajo v Italiji in so vojaški obvezniki, naj se čim prej prijavijo poslaništvu ali pismeno sporoče svoje bivališče in podatke o tem, kako dolgo so že v Italiji.

Eksc. Visoki Komisar Grazioli je počastil z obiskom plemenito delo Rdečega križa

Posebno izčrpno se je seznanil z veliko skrbjo za družine doseljencev

L'Ecc. Alto Commissario in visita alla Croce Rossa. — Visoki Komisar na posetu pri Rdečem križu

Ljubljana, 26. junija

Eksc. Visoki Komisar Emilio Grazioli se je v sredo popoldne dalj časa pomudil v pisarnah oddelkov in pododdelkov Rdečega križa. Njegova največja pozornost je veljala drugemu, poleg poizvedovalnega oddelka najvažnejšemu uradu Rdečega križa, oddelku za socialno pomoč, ki je nastanjen v prostorih učiteljske organizacije v Frančiškanski ulici in ki je prav tako vzorno urejen, kakor so bili doslej urejeni vsi oddelki RK.

Prisrčen sprejem v oddelku za socialno pomoč

V spremstvu g. majorja E. Cavallera se je Eksc. Visoki Komisar točno ob 17. uri pripeljal v Frančiškansko ulico, kjer so ga pri vstopu v Učiteljsko tiskarno sprejeli vsi važnejši funkcionariji in sodružniki ter sodružnice RK. Takoj pri vstopu so bili razvrščeni v spalnico samarijani in samarijank, za njimi skoraj polnočevni — razen tistih, ki so bili pri svojih opravilih — vsi funkcionariji in funkcionarke pokrajinskega in mestnega odbora RK s predsednikom dr. Otonom Fetičkom in podpredsednico go. Minko Krofivo na čelu. Z vsemi se je Eksc. Visoki Komisar toplo pozdravil in rokoval, nato pa je pristopil k močni skupini doseljencev in doseljenk, ki so bili razvrščeni na dvorišču. Tu ga je pozdravila ljubka deklica, ki se mu je najlepše zahvalila za gostoljubnost in izkazano pozornost, ki so je bili doseljenki deležni s strani okupacijskih oblasti. Izročila je soplek lepih vrtnic in znak hvalečnosti za gostoljubje, ki ga doseljenki uživajo v Ljubljanski pokrajini.

V imenu pokrajinskega in mestnega RK je nato pozdravil Visokega posetnika predsednik dr. Oton Fetič, ki je v daljšem govoru najprej v slovensčini in nato v italijanščini izrazil vse priznanje in najtoplejšo zahvalo Ekscelenci za polno razumevanje važnih nalog in dolžnosti, ki jih domači RK s svojimi sodelavci in sodelavkami najresneje in res požrtvovalno opravljajo. Naglasil je zlasti dejstvo, da nova oblastva niso le moralno, ampak tudi gmočno velikodušno podprla to veljavno ustanovo. Vse pozdrave in govore je Visokemu gostu, ki jih je poslušal zelo pozorno, tolmačil g. dr. Branko Alujevič.

Plemenita naklonjenost družinam doseljencev

Visoki gost se je z vsem priznanjem zahvalil sodelavcem in sodelavkam RK za njihovo delo, ki je bilo, kakor se je izrazil, res nadvse potrebno in bo potrebno tudi še v bodoče. Zagotovil je, da bo vlada vsekar podpirala plemenito delo. S polnim razumevanjem je Visoki gost ugotovil, da so vprašanja, ki mu jih je predsednik RK s svojim govoru nakazal, vsekar zelo težavna, zagotovil pa je, da si bodo oblastva z vsemi močmi prizadevala, najti čim boljše rešitve vseh težav. Storiča bodo vse, da se najdeta krov in ognjišče za vse bedne brezdomce. Še posebej je Visoki gost izrazil željo, naj bo poskrbljeno za številno dečo, ki jo vidi pred seboj. Tem naj bo poskrbljeno ne le za hrano in streho, ampak tudi za vzgojo.

Kako skrbi Rdeči križ za doseljene rojake

V spremstvu funkcionarjev RK se je nato Visoki gost — potem ko se je tako toplo pozanimal za doseljence — podal v prvo nadstropje Učiteljske tiskarne, kjer so na dolgem hodniku nastanjeni številni uradni prostori oddelka za socialno pomoč. Tu se dan za dnem shaja dolga vrsta moških, žensk in otrok iz vseh slojev, ki so se v tisočih znašli v zadnem času v Ljubljanski pokrajini brez strehe, hrane in zadostne obleke.

Funkcionariji so vodili Visokega gosta iz sobe v sobo, kjer okrog 30 prostovoljnih sodelavcev in sodelavk pod vodstvom predsednika RK dr. Fetičha in tajnika Draga Supančiča iz dneva v dan neumorno delajo za nujno rešitev težkih vprašanih doseljencev. Tolmač dr. Branko Alujevič je izčrpno razlagal Visokemu gostu poslovanje tega oddelka, ki je vprav vzorno organiziran. Kakor se je mogel Visoki gost prepričati, je delo tega oddelka kar ogromno. Doslej se je oddelku prijavilo skupno 4953 doseljencev, od tega 2099 moških, 1586 žensk in 1268 otrok. Oddelak za socialno pomoč je za te doslej izdal že do pol milijona dinarjev, in sicer na račun 22.124 prehran, 10.434 nočnin, oblačil in drugega. Te visoke postavke je mogel Rdeči križ kriti s sredstvi, ki jih posamezne ustanove in stanovske organizacije dajejo na razpolago za tiste doseljence, ki pripadajo njihovu stanu.

Kakor je pojasnjeval tolmač Visokemu gostu, je oddelak RK za socialno pomoč porazdelil svoje delo smotno v številne oddelke, med katerimi so najvažnejši: stanovski, prehranjevalni, finančni oddelki za zbiranje in upravljanje sredstev, evidenčni oddelki za delo in kolonizacijo ter oddelki za zdravstveno službo. Poslovanje poteka povsem gladko, nemoteno. Vsak

doseljenec mora najprej na zdravniški pregled, ki ga opravljajo prostovoljno poleg ostalega svojega dela trije zdravniki. Zdravstveni oddelki pa imajo še važnejše naloge. Kajti zdravniki so tudi vsakemu doseljencu z vsemi sredstvi v pomoč pri morebitnem obolenju. Nadvse hvalevredno je dejstvo, da si je ta oddelki pod vodstvom šefa-primarija prof. dr. Alojza Zaklorkarja v Zdravstvenem domu za zaščito mater in dece v Lipičevi ulici po ljubeznivem sporazumu z voditeljico tega zavoda go. dr. Tavčar-Konvalinkovo zagotovili oskrbo dojenčkov, ki jih prinese s seboj doseljene matere.

Vsak doseljenec mora v uradu izpolniti pregleden evidenčni list in še poseben obrazec, ki ga RK izroči posebnemu uradu za izseljenstvo in kolonizacijo pri Visokem Komisaratu. Potem se zanj zanimata stanovanski in prehranjevalni oddelki. Skoraj vsi prijavljeni se seveda oglašajo tudi pri oddelku za delo, ki skrbi za primerno zaposlitev in kolonizacijo. Ta oddelki je pomagali doslej že marsikaterim in bo, kakor kaže, zelo uspešno razvil tudi svoje kolonizacijsko delo. Pri tem mu zelo pomagajo župani, župniki in učiteljsko, ki z dežele pošiljajo poročila o izpraznjenih domovih. Dnevni obisk prenočišč, ki jih oskrbuje oddelak, je 270 do 280. V celoti ima oddelak stalno pripravljenih 432, poleg tega pa še 100 do 150 rezervnih postelj. Oddelki oskrbuje 19 prenočišč, največ po solah. Trenutno je glavni naval na prenočišče in prehrano, ki jo oskrbuje oddelki dobivajo v javnih kuhinjah, največji s strani vračajočih se vojniških ujetnikov iz Nemčije. Le izjemno dobivajo doseljenki podpore v denarju, kajti glavno podporo dobivajo v naravi: tako nočnine, hrano, obleko, perilo in obutev.

Visoki gost je zelo pozorno poslušal tolmačenje o delu in nalogah, ki jih opravlja ta prevažni oddelak RK. Pozost je zastavljal vprašanja, ki so izpričevala, da mu je usoda doseljencev živo pri srcu. Njegove pripombe pa so tudi dokazovale, da si bo, kakor doslej, tudi v bodoče v

polni meri prizadeval iti na roko, da se vsa vprašanja čim boljše rešijo. Zbranim funkcionarjem RK je po ogledu vseh oddelkov zagotovil, da bo dana prilika pri javnih delih, ki so v načrtu in za katere bo potrebnih 1600 do 2000 delavcev, zaposliti tudi brezposelne brezdomce. Z zadovoljstvom je Visoki gost vzel na znanje, da bo oddelki poskrbeli tudi za primerno vzgojo in nadzorstvo vse tiste dece, ki se je na področju Ljubljanske pokrajine znašla brez strehe.

V poizvedovalnem oddelku in v Učiteljskem domu

Na povabilo funkcionarjev se je nato Visoki gost s svojim spremljevalcem podal še na Miklošičevo cesto, kjer si je ogledal poslovanje drugega važnega oddelka RK, poizvedovalnega oddelka. Tu ga je pri vstopu v poslopje Delavske zbornice pričakal privatni docent dr. Božo Škerlj, nakar se je Visoki gost podal v uradne prostore v drugem nadstropju, kjer ga je sprejela načelnica poizvedovalnega oddelka ga. Vera Adlešičeva. V krajšem govoru se mu je načelnica najlepše zahvalila za izkazano polno razumevanje in plemenitost, s katero so oblasti doslej vedno našle možnost, da olajšajo tegobe vseh tistih, ki pogrešajo in so pogrešani. Tudi na poizvedovalnem oddelku je Visoki gost zagotovil, da bo ne le moralno, ampak tudi smotno naklonil uradu vso potrebno pomoč.

Potem, ko so mu sodelavci in sodelavke poizvedovalnega oddelka RK do potankosti razkazali smotno organizirano poslovanje tega urada in ko je tudi njim Visoki obiskovalec izrazil polno pohvalo in zahvalo za človekoljubno delo, se je podal še v Učiteljski dom v Zibertovi ulici, kjer mu je bilo pod vodstvom upravitelja doma g. Mrcine razkazano tudi tu nameščen prenočišče. Eksc. Visoki Komisar se je tu pozanimal za usodo in razmere slučajno v spalnici prisotnih dijakov, ki se zaradi trenutnih razmer niso mogli vrniti med svoje na svoje domove. Na dvorišču Učiteljskega doma je Ekscelenci po ogledu spalnice, kuhinje in jedilnice za trenutek postal v razgovoru s funkcionarji RK. Kakor na vsej poti tega obiska, je tudi tu v prijaznem razgovoru pokazal največje zanimanje za vprašanja preskrbe neposkrbljenih otrok. V mestu je namreč poleg številnih doseljenih otrok ostalo še okrog 400 dijakov in dijakinj, ki se niso mogli vrniti na domove. Visoki Komisar je dal v prostem razgovoru tudi primerne nasvete za načrtno ureditev tega vprašanja. Kakor je omenil, bi mu bilo zelo ljubo, če bi se že letos dalo urediti dečje kolonije in letovišča. Obljubil je, da bo to vprašanje letos rešeno v mejah možnosti, razmišljal pa bo o tem, kako bi se to vprašanje v celoti dalo najbolje v prid otrokom rešiti zlasti prihodnje leto.

Potem ko se je Visoki obiskovalec nadvse prisrčno poslovil in rokoval s prisotnimi funkcionarji in funkcionarkami RK ter s poročevalci tiska, se je po dvurnem obisku oddelka s svojim spremljevalcem v vladno palačo. Visoki obisk je zapustil v vseh, ki so bili prisotni, globok vtis.

V nedeljo bo obnovljen železniški promet med Ljubljano in Rimom

Rim 26. junija

Proga Ljubljana—Postojna je bila hudo poškodovana v teku bojev meseca aprila. Nekatere poškodbe manjše značaja so bile takoj popravljene in se je promet med Ljubljano in Postojno razvil v oddelkih Postojna—Logatec in Vrhnik—Ljubljana, odnosno po cesti med Logatcem in Vrhniko. Vendar so pa ostale še tri večje prekinitve proge zaradi popočenega uničenja dveh manjših viaduktov in zaradi delne razstrelitve velikega viadukta pri Borovnici.

Po dveh mesecih nepretrganega dela se je posrečilo marljivemu sodelovanju železniških ženijskih čet in nameščencev državnih železnic, da so vzpostavili zvezo in tako bo od 29. t. m. obnoven železniški promet med Ljubljano in Postojno, s čimer bodo zopet poslovale brezhibne zveze med Ljubljano in Trstom z naslednjim voznim redom. Iz Ljubljane bodo odhajali vlaki ob 5.20, 6.20, 12.15, 14.45, 19.10, v Postojno bodo prihajali ob 6.50, 8.11, 14.06, 16.36, 19.40, 21. Iz Postojne bodo odhajali proti Trstu ob 7.05, 8.30, 14.30, 16.55,

19.28 ter bodo dospeli v Trst ob 8.45, 10.20, 16.45, 19.05, 21.05. Iz Trsta pa bodo odhajali vlaki v obratni smeri ob 5.05, ob 9., 10.35, 14.55, 17.15 ter bodo prihajali v Postojno ob 6.40, 10.35, 12.34, 16.35, 18.46. Proti Ljubljani bodo odhajali iz Postojne ob 5.07, 7.08, 10.50, 12.53, 16.50, 19.07 ter bodo prispeli v Ljubljano ob 6.45, 8.40, 12.05, 14.30, 18.05, 20.45.

Z istim dnem bo spet uveden promet spalnih voz ter voz prvega, drugega in tretjega razreda. Zveze med Rimom in Ljubljano bodo naslednje. Iz Rima bo odhajal vlak ob 21. uri, prispel bo v Trst ob 8.35, odhajal bo iz Trsta ob 9. uri ter prihajal v Ljubljano ob 12.05, v obratni smeri pa bo odhajal iz Ljubljane ob 17.45, prihajal v Trst ob 21.05, odhajal iz Trsta ob 21.35 ter prihajal v Rim ob 9.15. Med Genovo in Ljubljano: Odhod iz Genove ob 21.07, prihod v Milan 23.50, odhod iz Milana 0.35, prihod v Trst 8.35, odhod iz Trsta ob 9., prihod v Ljubljano ob 12.05. Iz Ljubljane pa odhod ob 17.45 proti Trstu, prihod v Trst 21.05, odhod iz Trsta 22.25, prihod v Milan 6.35, odhod iz Milana 7.20, prihod v Genovo ob 9.50.

kres. Ker pa je to vabilo njena prijateljica odklonila, je odšla Danica po Jernejevi ulici v smeri proti Rožniku in je odletel vsaka sled za njo izginila.

Danica je bila za svojih 10 let srednje močna, vseleka značaja, oblečena v zeleno križasto obleko, s kratkim rokavi in plavim predpasnikom ter je bila bosa. Ima plave lase. Prosimo vso javnost, da posveti pažnjo deklici in da se za ta primer pozanimajo vsi sloji šišenskega in rožniškega okraja in mesta sploh. Obenem prosijo starši kogar koli, ki je od 23 t. m. dalje videl ali kaj zvedel o imenovani deklici, da to sporoči nemudno policijski upravi v Ljubljani ali pa prizadeti staršem: Polakova ulica št. 13.

Starši so še posebno hude prizadeti zato, ker so 19. aprila letos izgubili šletnega sinčka Ladka, ki je bil povzetočen do smrti. V dveh mesecih dva udarca usode z njunima ljubljenskoma — to je starše potrla do obupa.

PRIOČESNEM ZDRAVNIKU

— Dragi moj gospod, vam je začel vid pešati, ker preveč pijete.
— O nasprotno, gospod doktor. Kadar se napijem, vidim vse kar dvojno.

DOKAZ

Razgovarjala se fant in dekle in ona vpraša:

— Povejte mi, gospod, kako pa vi sodite o mladem Kuštrinu? Kaj pa naj rečem? Mislim, da je tepec.
— Veste, prosil je za roko moje sestre.
— No, vidite, saj sem uganil.

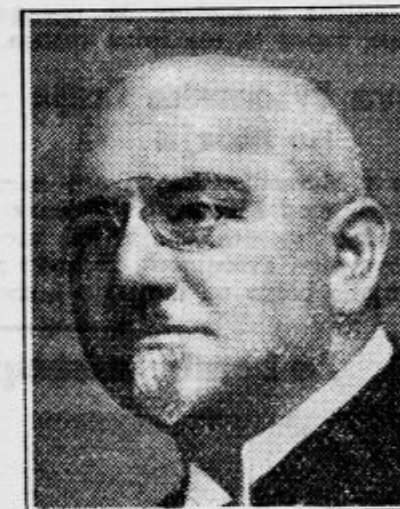
Donne in costume popolare sloveno a Kočevje. — Žene v slovenski narodni noši v Kočevju

Il saluto delle donne di Dolenja vas all'Alto Commissario. — Žene iz Dolenje vasi pozdravljajo Visokega Komisarja

Ferdo Juvanec

Nenadna smrt upokojenega šolskega ravnatelja in zaslužnega znanstvenika Ferda Juvanca je zbudila iskreno obžalovanje v širokem krogu njegovih tovaršev in prijateljev, obenem pa tudi mnogo lepih spominov na značajnega moža in na njegovo življenje. Ferdo Juvanec je bil iz učiteljske družine. Rodil se je leta 1872. v St. Vidu nad Cerknico. Oče je otrokom poskrbel za lepo izobrazbo, eden izmed bratov je po-

stal dekan, drugi sodni svetnik. Ferda pa je po očetovem vzgledu veseli učiteljski poklic. Ko je 1891. položil maturo na Ljubljanskem učiteljskem, je nastopil službo v Cerknici, nato pa je bil polnih 20 let nadučitelj v Postojni. Tu se je tudi poročil s hčerko iz rodbine ljubljanskega podžupana Fortune. Po prevratu se je preselil v Ljubljano, kjer je bil dodeljen višjemu šolskemu svetu in je bil nekaj časa tudi nadzornik. Leta 1926. je stopil v zaslužni pokoj kot šolski ravnatelj.

Juvančeva rodovina je od nekdaj vneta za glasbo. Posebna vnema za slovensko pesem pa je bila Ferdu Juvancu dana menda zato, ker je bil nečak pesnika in pisatelja Josipa Stritarja. Že v službi, še prav posebej pa v pokli, se je lahko Ferdo Juvanec z idealno ljubeznijo posvetil glasbi in petju. Harmoniziral je vrsto narodnih pesmi, bil je pomožni dirigent pri Glasbeni Matici, s svojo krasno psavo je omogočil razmnožitev številnih skladb v slovenske pevske zbornice. V počaščenje zaslug je bil izvoljen za častnega člana pevskega zbora Glasbene Matice. Ni mu bilo do čiščenja, toda to imenovanje ga je navdalo z iskrenim zadovoljenjem.

Za uglednim pokojnikom, ki ga bomo danes ob 17. uri položili k večnemu počitku pri Sv. Križu, žalujemo gospa vdova, sin Ferdo, ki je profesor glasbe in tudi znan skladatelj, ter gospa prof. Jožica, soproga našega uredniškega tovariša g. Vasje Pirca. Uglednim družinam naše iskreno sožalje!

Iz Novega mesta

Pregled škole. V petek 28. junija ob 8. uri v prostorih šolske poliklinike obvezen pregled otrok, ki so bili cepljeni zoper kozo. Opozarjamo starše, da je pregled strogo obvezen in da bodo prekrški kaznovani.

Škroplilni avto. Lepi poletni dnevi povzročajo v vsakem mestu prah. Zato bodo oblastva to nadlogo odpravila, saj je bil pri zadnji občinski seji sprejet v občinsko službo šofer za škroplilni avtomobil, ki bo poslej pogostejše škroplil mestne ulice, kar je največja želja tukajšnjega prebivalstva.

Uradni dnevi za sprejemanje strank pri okrajnem civilnem komisariju so ob ponedeljkih, sredo in petkih od 9. do 12. ure.

Brezplačen italijanski tečaj. Na splošno željo naših naročnikov se bo v začetku prihodnjega meseca pričel brezplačen tečaj italijanskega jezika za naše naročnike v Novem mestu. Tečaj bo po najnovejši učni metodi pod strokovnim vodstvom ter bo trajal 3 do 4 mesece. Vse podrobnosti glede tečaja prejema naša naročnika v podružnici »Jutra«, kjer se obenem sprejemajo prijave za tečaj. Opozarjamo, da je tečaj samo za naročnike »Jutra« ter popolnoma brezplačen.

Zapiski na robu

'Junaki v ujetništvu

Neki kraj v zapadni Nemčiji, tako čitamo v nemških listih, so napadli angleški letalci, ki so odvrgli vrsto zažigalnih in razdrilnih bomb. Nastali so požari, ki so prizadeli stanovska in k njim pripadajoča stranska poslopja.

K gašenju požarov so bili poslani tudi tamonjski francoski ujetniki. Devet izmed njih se je izkazalo posebno junško. Z vsem tveganjem so preprečili preveliko škodo na poslopjih in gospodarskih vrednotah.

Te dni je prišlo z vodilnega mesta zapoved, naj se vsa deveterica požrtvovalnih ujetnikov izpusti iz ujetništva. Nemški poslanik v Parizu je o tem obvestil francosko vlado in deveterica je že na poti v domovino.

Sladoleđ ...

Sezona sladoleđa je posebno našo mladino oblagodarila s krepčilnimi in osvežujočimi užiti, vendar ima pa tudi ta sladkost svojo grenko kapljico. Predvsem seveda mislimo na žolodec, prav tako pa tudi na prav neokusno nesnago na hodnikih pred slaščičarnami in drugimi prodajalnami sladoleđa, kjer sedaj vedno leži polno tja vrženih papirnatih posodic za sladoleđ.

Dolžnost prodajalcev sladoleđa je seveda, da pazijo na red in snago pred svojimi lokali, prav tako bi pa lahko v lastno korist opozarjali odjemalce, naj te odpadke odlagajo kje v lokalu v kako primerno posodo. Po naših ulicah in cestah je dosti kosov in posod za najraznovrstnejše odpadke, zato pa tudi ti odpadki spadajo med druge smeti v kosku in nikakor ne na hodnike in ceste. Saj vemo, da je velika težava za majhnimi otroki, toda starši naj sami pazijo, da otroci ne bi nastiljali cest s temi skrajno neokusnimi odpadki. Zelo neprijetno bi tudi bilo, če bi stražnik tega ali onega odraslega ali celo kako mamico opozoril, da mora pobrati na tla vrženo posodo za sladoleđ in jo odnesti v koske za smeti. Gotovo se bo to tudi zgodilo marsikomu in marsikateri, ker pač v Ljubljani na cestah ne smemo trpeti nesnage.

Podobno je pa tudi na postajališčih električne cestne železnice, ki so vsa nastana z zavrnjenimi tramvajskimi listki. Na glavnih postajališčih in tudi v bližini manjših postajališč so tudi koski za smeti, da občinstvu nikakor ni potrebno smetiti po cestah. Zato orominjemo malo in veliko, kaj ne smeti hodnikov in ulic ter cest z raznimi odpadki, ker ta nesnaga precej škoduje ugledu našega snažnega mesta.

Bela kuga na Hrvaškem

Zagrebski »Novi list« je objavil obširno razpravo o številnih odpravah plodu, ki se dogajajo na Hrvaškem. Ugotavlja, da spada splavljanje med najhujša zla, ki so za naša hrvaška naroda. To zlo se je tako zelo razpesto, da je pričakovati pravo katastrofo, če ga odločno ne zaježijo.

Člankar omenja, da je bila pred prvo svetovno vojno prava redkost, da so žene na Hrvaškem posegele po sredstvih za odpravo plodu. Vprašujoč se po sedanjem stanju, zatrjuje, da so se razmere vpravgrozno poslabšale. In kar se mu zdi še najbolj žalostno, je to, da po vaseh ni skoraj nič boljše kakor v mestih. Izvzeti so samo tisti kraji, kjer se je ohranilo patriarhalno družinsko življenje in kamor pošast bele kuge še ni prodrla. Tako na primer opažajo paradoks, da se v siromašni Liki in Bosni rodi neprimerno več otrok, kakor v bogatejši Slavoniji in Sremu, kjer je bela kuga zavzela velik razmah. Pravijo, da je v mestih prvenstveni vzrok splavljanja iskati v slabih gmočnih razmerah delavstva, ki ne dovoljujejo, da bi žene imele več ko enega ali dva otroka. Nasprotno pa se je opažalo, da so se gmočno dobro preskrbljeni ljudje vedno prizadevali, da bi imeli čim manj otrok. Razlogi za to so bili seveda povsem drugačni.

Kot najbolj žalostno dejstvo pa ugotavlja člankar, da se vselej najde nekdo, ki je pripravljen »pomagati« Omenja, da velja na primer v Slavoniji običaj, da dajo nevestam ob poroki med drugimi darovi tudi instrumente, s katerimi je možno povzročiti odpravo plodu.

Desetletna deklica je izginila brez sledu

V ponedeljek zvečer je odšla od doma neznan kam 10letna Danica Plevaničeva. Pred odhodom je bila v družbi svoje matere in sošolk pred stanovansko hišo v Polakovih ulici št. 13, za šišensko progo. Mati se je deset minut podala v hišo, da pripravi večerjo. Ko se je vrnila po hčerko, ni bilo o njej več ne duha ne sluha. Vse poizvedbe so ostale brez uspeha. Naslednji dan je sošolka izjavila, da jo je pogrešana Danica vabila. Naj bi šli na Rožnik gledat

Obraz Sovjetske Rusije v Stalinovi senci

Italijanski novinar Sandro Volta nadaljuje v tržaškem »Piccolu« z opisom razmer v Rusiji pred sedanjo vojno. Iz njegovih podatkov posnemamo:

Na stotine in stotine kilometrov ni bilo videti ničesar, kar bi se ne zdelo mirno, ljubno in normalno, piše v »Piccolu« Sandro Volta o svojem potovanju iz Sovjetske Rusije, ko jo je zapuščal kot edini italijanski žurnalista, ki je preživel v njej zadnje dni pred izbruhom sovražnosti. O tem njegovem bivanju in odhajanju smo poročali obširneje včeraj, danes navajamo nekatere njegove vtise iz Rusije.

Na potovanju z železnico proti nemški meji ni bilo opaziti niti enega vojaka, nobene kolone, ki bi prevajala žive ali muničije, nobenega strelskega jarka, človek sploh ni razumel, kam so Rusi šli vse te stvari. Volta pa se je spomnil na besede, ki mu jih je v Moskvi povedal neki ameriški tovariš:

»Če hočete razumeti to deželo, morate pogledati za pročelje. Drugod zadostuje včasih kakšna malenkost, nasmehek kakšnega dekleta, občinstvo na kakšni sportni prireditvi, cesta ob zaključku uradnih ur in človek dobi ključ do socialnih problemov, ki so morda mogoče nad vse zamotani. Vsega tega v Rusiji ni. V Sovjetski Rusiji je vsaka stvar, tudi tista, ki bi morala biti naravno preprosta in spontana, lažno pročelje.«

Treba je Volti v nekoliko tednih bivanja in študiranja uspelo zbrati nekoliko podatkov, ki kažejo današnjo Rusijo z njene prave strani. Življenje Sovjetske unije je bilo ta čas, od prvega dne vojne, precej drugačno od tistega, ki si ga v splošnem predstavlja evropska javnost. Prvi vtis po prihodu v Moskvo je bil ta, da se začenja dežela po dolgi bolezni popravljati. Ni dvoma, da je življenje ruskega delavca dosti nižje nego v vsaki drugi evropski deželi, to kaže prvi pogled na moskovsko množico, vendar pa je bilo opaziti neko izboljšanje, neki počasni razvoj proti boljšemu.

Izločbe vseh trgovin so bile polne vsakovrstnega blaga. Razen množice razcapancev se je neko število oseb novega sovjetskega meščanstva zabavalo do starih jutraj v razkošnih lokalih, kakršne je dobili v kapitalističnih deželah. Mnogo javnih del je bilo dokončanih, premnogo jih je bilo še izvršiti po načrtu do 1. 1945. Tudi proslula kominterneta je bila videti v zadnjih časih obsojena v molk. Beseda »mednarodne« je bila skoraj izločena iz boljševiške frazeologije, nadomestovala jo je beseda »domovina«, ki jo navaja tudi 133. čl. Stalinske ustave, ko veli, da so izdajstvo domovine, prekršitev prisege, prehod k sovražniku, vsako dejanje v škodo državne vojaške sile in vohunstvo zločini, ki jih zakon z največjo ostrižostjo kaznuje. Nova ustava priznava tudi zasebno last, tako da je v Rusiji danes celo nekoliko milijonarjev, med njimi n. pr. pisatelj Aleksej Tolstoj, in da je z oporoko mogoče zapustiti svojo last v neomejeni meri dedičem. Na vsakem vogalu Moskve so številnice, ki jih je spoznal po zeleni barvi in kamor nosijo ljudje za obresti svoj denar. To pa ni vse.

Pred nekoliko meseci je »Pravda« objavila uradno zveneč članek, ki je proglasila, da je svobodna ljubezen buržoazna zadeva in da je treba sovjetsko družino čedalje bolj utrditi. Ločitve so postale praktično skoraj nemogoče. Umetni splav kaznujejo zelo strogo. Demografska propaganda je v polnem razvoju, tako da je Sovjetska Rusija dežela, kjer se rodi vsako uro 800 otrok. Majhna značilnost: med tem ko so bili nekoč vsi »tovarišči« in so se tikali, se ljudje vračajo sedaj k vikanju. Kje je tu ostal komunizem? Ali so ga vrgli med smeti?

Tako so mogli soditi le tisti, ki so sodili po zunanem pročelju, kar je huda napaka v Sovjetski Rusiji. Resnica je drugačna. Preobilica blaga po izločbah izvira n. pr. iz sistematičnega izkoriščanja rezerv, ki so jih našli na Poljskem in v osvojenih baltskih državah. To blago bi se seveda kmalu izčrpalo, da niso sprejeli ukrepov za ureditev potrošnje. Socialistični način rešitve tega vprašanja bi bil ta, da bi uvedli prodajo na nakaznice, to je pa praktično nemogoče, zato so dvignili cene do

zvezd. Razen nekaterim privilegirancem je blago ljudem torej nedostopno.

Dejstvo je, veli Volta, da so v Sovjetski Rusiji cene v primeru s plačami neverjetno visoke. On sam je plačal v hotelu, kjer je bival, dnevno po 100 rubljev, okrog 400 lir, za sobo in hrano brez vina, med tem ko znaša normalna plača dobrega delavca 300 rubljev na mesec. Edino kruh je poceni, okrog 5 lir za kilogram, in to morda pojasnjuje, kako more velika množica ljudstva zdržati.

Novi Stalinovi zakoni, ki so na videz odpravili komunizem, te ne smejo prevartiti. Resnica je ta, da je v Stalinovi misli komunizem bolj živ nego kdaj prej, in sicer ne samo njegovo uresničenje v notranjosti, temveč tudi njegova razširitev v druge dežele. Kominterneta je spala le iz taktičnih razlogov, da se zbudi ob primeren trenutku. Iz taktičnih razlogov se je spreminjalo v zadnjih letih vse sovjetsko

življenje, da bi dobila država organizacijo in si ustvarila armado, ki bi se morala v kratkem spopasti z nemško armado.

Od nekega časa, zlasti po nesrečni vojni s Finsko, je Stalin mislil samo na to, kako bi dvignil vojaški potencial države tako, da bi mogel potepati Nemčijo.

Značilen za pravi obraz Sovjetske Rusije je majhen doživljaj, ki ga je imel Volta, ko je obiskal osrednjo palačo »pionirjev«, sedež organizacije sovjetske mladine. Tam so bili dečki med desetimi in petnajstim letom, ki niso imeli posebne uniforme razen rdečega robca okrog vratu. Volti so dovolili, da zastavi enemu med njimi kakšno vprašanje. Vprašal je, kaj je fašizem.

»Fašizem je zadnja manifestacija meščanskega kapitalističnega sveta,« je odgovoril deček brez premišljevanja, kakor ponavljajoš katekizem, ki si se ga naučil na pamet. Voditelja, ki so italijanskega novinarja povabili na obisk, je spravi ta odgovor v veliko zadrgo.

Šipek na odpadkih

V gričevnatem ozemlju osrednje Nemčije so začeli na veliko urejati nasade šipka, ki na čudovit način olupuje ogromne kupe industrijskih odpadkov in odmečkov. V velikem lignitskem okrožju mesta Bitterfelda, kakor tudi v ozemlju Bernburga so ti

poskusi imeli že velik uspeh. V strassfurtskem okrožju, kjer so največja nemška ležišča kamene soli, so pravo goro pepela spremenili v botanični vrt in park za odpadke. Strassfurtska občina je sklenila urediti nasad s 50.000 grmi šipka, ki ne bo samo največji v Nemčiji, temveč bo mestu prinašal tudi znatne dohodke, kajti šipkovi plodovi vsebujejo, kakor znano, mnogo vitamina C.

Ruska »Magainotova črta«

Nešteti listi pišejo te dni o dogodkih, ki se bodo razvijali na demno-ruski fronti in govore precej prezirivo o rdeči armadi. Tako piše »Feuille d'Avis« iz Lozana, da ima sedanji nemški napad do prednosti, da je presenetil rdečo armado, preden so pozvali vse njene rezerviste in preden so odpravili težke pomanjkljivosti, ki so se pojavile med operacijami na Finskem. Nepopolna je poleg tega, pravi list, tako zvana ruska Maginotova črta, ki se razteza 2000 km daleč in ki bi jo morali dovršiti v prihodnjem mesecu.

Stare žoge za tenis

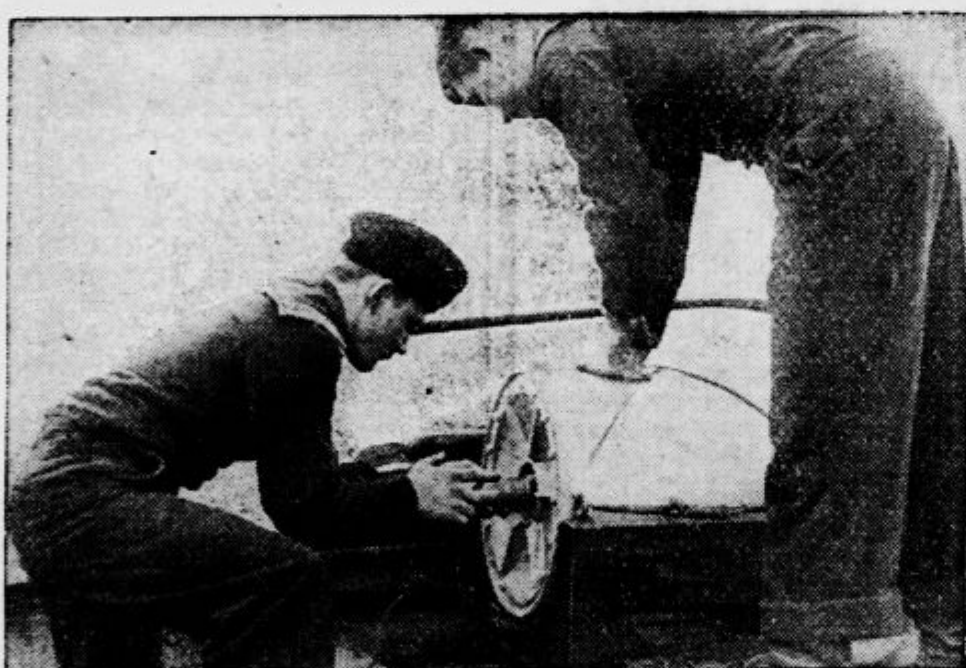
Teniške žoge imajo razmeroma kratko življenje. Čim jim popusti trdnost, popusti tudi njih upravnost za igro. Sedaj so odkrili postopek, ki napravi takšne žoge spet uporabne.

Princip je v tem, da preluknjajo žogo s tenko, votlo iglo in jo s pritiskom poldruge atmosfere napolnijo z zrakom. Prej spušte v žogo skozi votlo iglo gumaste razine, ki se nabere okrog luknjice. Ko je žoga napolnjena z zrakom in potegnemo iglo iz žoge, zapre ta raztopina luknjo.

Nova švicarska ladja na morju

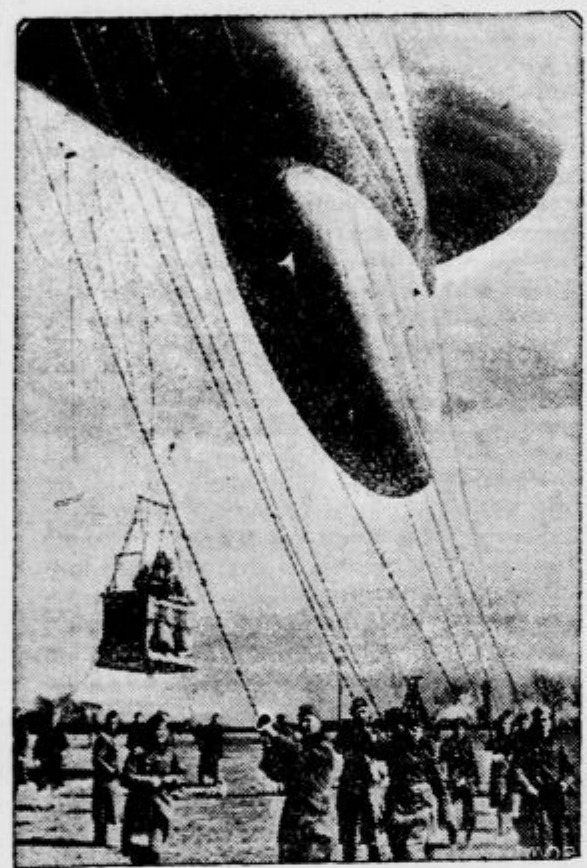
Švica je v Marseillu kupila nov parnik, ki bo tovoril med Lizbono in Genov. Še do konca tega meseca upa Švica urediti zvezo s tovrstnimi avtomobili, ki bodo prevažali njeno blago od meje do Lizbone.

Le bombe subacquee — Globinske bombe

sono pronte — v pripravljenosti

I palloni di baraggio tedeschi Nemški zaporni baloni

sono spesso forniti di una navicella per gli osservatori — so običajno opremljeni z gondolo za opazovalce

L'Acropoli di Atene — Atenska Akropola

sulla quale è già issato il tricolore italiano — na kateri je že zaplapolala italijanska trikolora

Tekstilna industrija v Lodžu

Kakor poroča glasilo nemškega delovnega ministrstva »Reichsarbeitsblatt« je Lodž all Litzmannstadt, kakor se danes imenuje, ob koncu 1. 1938. imel 3493 obratov za tekstilno blago, ki so zaposlovali 154.000 delavcev. Po reviziji gospodarskega položaja je ostalo v mestu sedaj okrog 300 tvornic.

Izgubili so mnogi obrati, ki so bili slabo organizirani ali tako majhni, da jih je bilo težko nadzirati. Tudi velik del velikih ob-

ratov so zaprli, vendar pa jih vzdržujejo v stanju, da bi jih mogli vsak trenutek spraviti spet v obrat.

Pred vojno je Lodž s svojimi tkaninami zalagal vso bivšo Poljsko državo, izvoz v tujino je bil minimalen. Če upoštevamo, da je bila letna poraba blaga v Poljski 4.72 kg na osebo, med tem ko znaša v Nemčiji 15.18 kg, je upati, da bo industrija v Lodžu tudi v bodočnosti nadaljevala svoje delo.

Izgubil je spomin

Mož, star kakih 50 let, v elegantno ukrojeni obleki, ki je pa bila žalostno razcapana, je prišel v uredništvo nekega lista v Göteborgu na Švedskem in prosil, naj ga povedejo k ravnatelju in je temu povedal čudno zgodbo, iz katere je bilo razvidno, da se ne spominja več svojega imena, da ne ve, kje se je rodil, v kateri deželi je doslej živel in ki ni niti vedel, da je v Göteborgu. Neznavec je ravnatelja prosil s milimi besedami, naj mu pomaga dognati, kdo je prav za prav.

V njegovem zmenečenem spominu je ostala samo zabrisana podoba dveh ljubkih gospodičen, ki sta ga imenovali očeta, udobnega in elegantnega stanovanja ter življenja, ki je bilo vse drugačno nego tisto, ki ga je nekaj časa živel, o katerem pa tudi ni vedel povedati, kako dolgo že traja. Vedel je le to, da dela ta čas kot

gozdni delavec in živi v dvema tovarišema v neki lesenjači ob mestni periferiji.

Ravnatelj je obljubil, da se bo zavezal za to stvar. Slučajno pa je neznanec pri odhodu zadel v nekega urednika, kateremu se je zazdelo, da je spoznal v njem nekoga znanega inženjerja iz Göteborga. Vprašal je v njegovi družini in zvedel, da tega inženjerja res ni že dva meseca doma. Družina, ki ji je dejal ob svojem odhodu, da se bo zamudil po poslih v Oslu, se iz tega razloga ni obrnila na policijo za pomoč, vendar pa je živila že v velikih skrbih, kaj je z očetom, ki se tako dolgo ne javi. Seveda so moža, ki je bil izgubil spomin, takoj odvedli domov, bil je pravi. On sam pa še ni popolnoma prepričan, da je pravi. Hčerki je sicer spoznal, ženo pa še vedno kliče z imenom neke natakare.

Nova razdelitev živil na Angleškem

Angleški minister za prehrano je imenoval novega »načelnika za živila, ki doslej niso bila racionirana«. Parlamentarni odsek za državne izdatke je priporočil vladi izdajo nove odredbe, ki bi se bolj omejila porabo bencina. Kar se tiče proizvodnje premoga, pravi poročilo odseka, da je bil položaj že prejšnje mesece zelo resen zaradi izredno dolge zime, v zadnjih tednih pa se je še poslabšal. Treba je takojšnjih ukrepov, ker manjka le malo mesecev do nove zime.

Financial News pravi v nekem članku, da je rastoča potreba po živilih prav tako važna in odločilna kakor potreba po vojnem materialu. Jasno je, pravi članek, da se Anglija ne bo mogla upirati stalnim ofenzivam osnih sil, če ne bo na razpolago vsaj potrebni količini živil.

Strela z jasnega

V ozemlju Novare so opazovali v eni zadnjih noči zavoljo silne vročine, ki je vladala podnevi, številne bliske na jasnem nebu. Eden izmed teh bliskov je treščil v tovrstni voz, ki je bil poln starih cunj. Vozača je osmolilo po hrbtu in rokah, mnogo blaga se je spremenilo v pepel.

N A M E S T O A N E K D O T E

Filolog je zasačil svojo ženo v naročju ljubimca. Zasačen je bil tako prestrašen, da je zaječal, obrnjen proti zakonolomki: »Ali ti nisem rekel, da je čas oditi?« »Recite vsaj, da je bil čas!« mu je segel v besedo užaljeni zakonski mož.

VS AK DAN ENA

»Našim možem se niti ne sanja, kakšni naporji so potrebni, da dobi žena svojo naravno podobo!...«

Kulturni pregled

Papinijeva nova knjiga o umetnosti

Giovannija Papinija nova knjiga La Corona d'Argento, ki je izšla pred nekaj tedni pri milanskem »Istituto di Propaganda Libraria«, je bila v nekaj dneh razgrajena in sedaj se razpeva druga izdaja. To dejstvo je značilno iz dveh razlogov: predvsem kaže, kako pozorno je dandanes italijansko občinstvo nasproti vsemu, kar napiše »najbolj preleteljivi in najtipičnejši pisatelj XX. stoletja«, kakor označuje pisca sloveča »Storia di Christo« M. Ferrigni. Z druge strani pa je značilno, kakšno zanimanje vzbuja v Italiji celo v sedanjih dneh, ko se pred nami na veliko kuje zgodovina, knjiga, ki je posvečena vprašanjem poezije in umetnosti.

»Srebrna krona« je nazval Papini svoje novo delo. V predgovoru nam razlaga ta naslov takole: »Železna krona je namenjena bojnemu kraljevu, osvojevalcem zemlje; zlata krona je za svetnike, za osvojevalce neba. Med to in ono krono s skoraj enako razdaljo do iskanja moči in iskanja pokorščine vidim bleščati srebrno krono umetnikov in pesnikov. Tudi ti hlepe prav kakor vladarji po gospodovanju in slavi, vendar gledajo v svet onkraj zemlje ter so čisto v odnosu z Bogom; streme po večnosti. Ne pomenijo skoraj nič v posvetnem redu, so pa na prvem mestu v redu čiste duhovnosti, dasi jo sicer iščejo in časte tudi monarhi, a svetniki je takisto ne zaničujejo, marveč včas celo ljubijo.

Papini visoko čista umetnike in posebej pesnike ter trdovratno veruje v njihovo življenjsko poslanstvo, v njihovo posebno

socialno, moralno in kulturno funkcijo. Morda je v njegovi veri up, neuklonljiva opozicija zoper tisto smer v sodobnem svetu, ki pod vplivom čez mere oblastne tehnike, splošne materializacije življenja in napačno umevane znanosti ubija v ljudeh pesniške ali umetniške nagibe, odnosno jih skuša zlorabiti za namene, ki služijo utrditvi materialne moči. Papini ni na fronti pesnikov in umetnikov samo zato, ker sam pripada njihovuemu čehu, marveč tudi zato, ker je s srcem in dušo na strani vseh, ki so v službi lepote in sreče. Morda pa tudi zato, ker je duhovno usmerjen človek (vedno na strani zatiranih in preziranih) zmeraj v boju z resnico in pravico, povsod za kvaliteto in resnično vrednost nasproti moči števila in zlagani ali potvorni pravici do moči.

Na drugi strani pa ima Giovanni Papini visoke zahteve do svojih tovarišev in varovancev. Takoj v prvem eseju svoje zbirke v sestavku z naslovom »L'arte come responsabilità« (Umetnost kot odgovornost) nam Papini razodene, da vidi v funkciji umetnika, prav kakor pri duhovniku, silno odgovornost. Zametuje romantični vzor umetnika, ki se je hotel sprostiti sleherne odgovornosti in moralne discipline, vseh civilnih obveznosti. Nihee nima večje odgovornosti od umetnika in prav v tem svobodno in junaško sprejetem služabništvu vidi pisec njegovo pravo veličino. Z lepimi besedami razlaga Papini značaj in oblike umetnikove odgovornosti. Umetniki so v njegovih očeh neposredni sodelavci Boga, ker skušajo razlagati

stvarstvo in človeka in ker prinašajo ljudem radostno poslanstvo, da izgubljeni paradizi in povsem izgubljeni in da je solzna dolina, kamor smo pregnani, vendar le čudovitejša, bogatejša in tolažljivejša nego se zdi ljudem. Umetniki niso poklicani, da tolažijo, podpirajo in obdarujejo samo najboljše, marveč neizmerno množico neznancev, ki jih ne poznajo in celo rodove, ki še niso prišli na svet. Umetnost povzdiguje raven življenja; nji je dano, da požlahtni to, kar je povprečnega, izpremeni to, kar je grdega; da veliko poveča v ogromno, da ustvarja nova bitja, pomaga ljudem v stiski; umetnost je moč odkrivanja, preseñčenja in vstajanja od smrti.

Nasproti temu opaža Papini pri današnjih umetnikih slabo razvito zavest odgovornosti. Današnja umetnost je v težki krizi — tej pogosto navajani trditvi je posvetil Papini esej »Arte disumana« (Razčlovečena umetnost). Med zadnjimi modami v umetnosti, pravi pisec takoj v začetku in med najbolj živimi in najglobljimi čustvi človeka obstoji rastoče nasprotje. V umetnosti prevladuje možgansko delo, ona je polna čistih umstvenih »najdb« nasproti navdahnjenju in strasti, ki sta vedno vodili umetnikovo stvarjanje. Mehaničen in fizikalen življenjski veljati več kakor naravni nagibi človeške duše. Ker umetnost ni uspelo, da bi postala nadčloveška, je postala nečloveška — ugotavlja Papini in navaja vrsto prepričevalnih primerov. Vzrokovi vidi več, med njimi tudi »otročje občudovanje znanosti, njenih metod in njenih najdb«, dalje prevzetnost in nezadostnost današnje kritike. V splošnem pa vidi Papini poglobitvega krivca v mizernem ali v zainteresiranem intelektualizmu. Kakor ima sodoben človek čedalje manj srca, je tudi v umetnosti vedno manj čustev, predvsem pa čedalje manj ljubezni. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je človeštvo od

1. 1914 dalje v neprestani vojni, ki zavzema najrazličnejše in vedno hujše oblike. Skoraj idilično dobo med 1. 1870—1914 je nadomestila bojevitost, vojna doba, ki vlada celo v deželah, o katerih menimo, da uživajo mir. Vsa mora misliti nase in na svoje; obveze, žrtve in bremena so vedno večje. Lahko je razumeti, da stanje neprestanega boja ni ugodno tistim čustvom, iz katerih so vsedkar dotevale največje umetniške stvaritve. Morda bi kdo Papiniju ugovarjal, češ da so bili časi nemirni in neveselni tudi v dobi Michelangela in Leonarda. Toda danes je pritisk časa na umetnika mnogo hujši in njegovo delo je bolj kakor nekoč podvrženo strahotnim vrtincem časa. Med zanimivimi mislimi o umetnosti, ki jih čitamo v tem Papinijevem eseju, je tudi tale: »Če ostanem pred nekim umetniškim delom takšen, kakršni si bil, preden si ga spoznal, tedaj to delo ni velika in pristna umetnostna stvaritev« (str. 44). Morda bi bilo prav, če bi si to ponovili v primerih, ko se nam pod raznimi pretvezami ponuja tudi — umetnost.

V okviru časniškega lista ni mogoče podrobneje prikazati Papinijevega zagovora človeške, resnične, sproščajoče in očiščujoče in duhovno povzdigujoče, naravno odgovorne umetnosti, ki ji je Papini posvetil »Srebrno krono«. Esaj »O potrebi poezije« začena pisec z Leonardijskim besedami, ki veljajo tudi za umetnost: »Kdor ne ceni življenja, ga ni vreden«. Papini vidi največjo družbeno funkcijo pesnika v tem, da »proizvaja in deli srečo«, ker je sreča smoter človeškega obstoja na zemlji. Če pa govori o sreči, ne misli z njo ničesar žrtkov. »Radost in ekstaza svetnika, navdušenje umetnika, zanos odkritelja, oboževanje nečloveškega zaljubljenca, triumf junaka in vodje,« — to brez vi-

na mladeniča, blaženost matere, vdano zupanje v onega, ki moli in upa, toplo veselje tistega, ki ustvarja ali uživa poezijo, to so nekatera čustva, ki jih Papini približuje doživljaju sreče. Poezija je po Papiniju odkrivanje nešteti lepote sveta, ona nam omogoča, da laže prenašamo žalitve in rane, ki nam jih zadaja svet; poezija ni luksuz, ni muhavost, ni površno opisovanje realnosti, marveč je »nenadomestljiva hrana sleherne plemenite duše in za njo poglobljena potreba.« »Skupaj s kruhom, z ljubeznijo, z mirno vestjo sode poezija med tiste pčile dobrine, ki nam store življenje možno in znosno« (str. 62).

V nadaljnjih sestavih se Papini zastavlja pri posameznih pojavih poezije in umetnosti in jih ponekod obravnava tudi polemično. Poseben esej je posvečen jeziku in tu sklepa pisec: »Največji je tisti pisatelj, ki zna najboljšje pokazati in razodeti uboštvo in nemoč jezika.« Trditve je presenetljiva, saj so prav pisatelji mojstri jezika. Toda nje smisel je v tem, da mora pisatelj najprej doseči mojstrstvo in ko ga doseže, šele spozna, da so pred neskončnimi duši, pred najhrajnejšimi drhtenji misli in čustev brez uspeha ves njegov izraževalni napor in vse njegove jezikovne zmage.

Nadaljnji sestavki Papinijeve nove knjige so posvečeni dvema pesnikoma, ki ju pisec posebno čista: Leopardiju in Pascoliju. V splošnem je Papinijeva »La Corona d'Argento« knjiga, ki je vredna, da jo beremo prav v te časih: apologija duha, ki stremi — tudi preko meja stvarnosti — po razodetju nemilnih lepote in neoskrbnjene sreče. Nihee ni v naših dneh spisal lepšega zagovora poezije in umetnosti, kakor Giovanni Papini v »La Corona d'Argento«.

Kronika

* **Ducejev dar Macuoki.** Po poročilu »L'Agenzia del Mare«, je daroval Duce japonskemu zunanjemu ministru Macuoki svoj osebni motorni čoln »Guido«. S to ladjo je visoki gost za časa prebivanja v Rimu nekaj kratki križaril po Tiberi in rimskem morju. Ladja je najmodernejše izdelave, brezhibne aerodinamične oblike, pravi biser arhitekture in pomorske tehnike. »Guido« je bil napravljen leta 1938, ima 10 ton, 2 motorja po 250 ks in razvija hitrost 30 vozlov. Ob priliki podaritve japonskemu ministru je bila ladja prekrščena na ime »Roma«.

* **Beograjsko vseučilišče** objavlja glede prijav za diplomsko izpito v junijemskem izpitnem roku, da bodo na filozofski fakulteti izpiti, za katere morajo dokazati kakovostno kandidatsko osebno predložit kolkovano prijavo. Strokovni diplomski izpiti na tehnični fakulteti se bodo začeli 30. junija. Prijavit se morejo k izpitu tudi absolventi medicinske in poljedelsko-šumarske fakultete. Slednja je bila iz Zemuna premeščen v Beograd v glavno vseučiliščno poslopje na Kraljevem trgu. Absolventi te fakultete bodo polagali izpite med 30. junijem in 8. julijem. Vse podrobnejše podatke kakor tudi pogoje o navedenem dobe kandidati pri dekanatih v Beogradu.

* **Podrobnosti o pretrčljivi nesreči pri Codroipu.** Strahovita nesreča, o kateri je »Jutro« že večer poročalo, je močno pretresla prebivalstvo vsega okraja. Zdaj so znane nekatere podrobnosti. Vsi trije utopljenci so bili vojaki in sicer: 21letni Aldo Licheri iz Olpeja pri Sassariju, da Pra Maggiore iz Cagliarija in Efisio Pistis iz Lanuseja pri Cagliariju (oba 20 let). Nesrečna trojica je bila šele malo časa v Codroipu. Usodnega popoldne so se podali v okrog 60 m dolgi in 2 in pol metra globoki ribnik v bližnji okolici. Malo pred tretjo uro so se ssklekli in podali v vodo. 18letni kmetski sin Mario Moro je delal na polju v bližini in jih je slišal govoriti. Nesreča se je zgodila bliskovito. Verjetno sta se dva pri vstopu v vodo držala za roke, tretji pa je stopil v vodo pozneje. Voda je bila mrzla in to je bilo usodno. Verjetno je postalo enemu slabo, ostala dva sta ga hotela rešiti, a so utonili vsi trije. Ko jih skoraj ni več slišal govoriti, je stopil pogledat, kaj se je zgodilo. Na njegove klice so prihiteli kmetje in predstavniki oblasti, nakar so napravili iz pragov bližnje železniške postaje splav in so po pol ure iskanja potegnili iz jezera vsa tri trupla.

Nenavadna nesreča se je primerila v torko pozno zvečer v Trstu. 44letni delavec Valentin Mauri, stanujoč v San Dorlgo della Valle, uslužben v industrijskem zavodu »Gaslinie« v Sant'Andrea, je delal v svojem oddelku v bližini velike kadi, polne olja. Mož je po naključju nenadno padel v kad in utonil, preden so ga mogli rešiti tovariši.

* **Tri smrtni nesreče v Lombardiji.** V nekem oddelku jeklarne Falck v Sesto San Giovanni blizu Milana se je pri delu smrtno ponesrečil 34letni delavec Cesare Sartori. Medtem, ko je čakal, da se delo prične, ga je zadel električni žerjav, ki je dvigal blok železa. Udarce je bil tako močan, da se je Sartori takoj zgrudil. Usmilenka in tovariši so mu nemudoma priskočili na pomoč. Ponesrečenec pa je kmalu izdihnil. Udarce mu je stlačil prsni koš. — 17letni Sergio Tommasini, stanujoč v via Rogodero 19 v Parmi, se je podal zvečer z 10letnim bratcem do bližnjega ribnika, da bi se okopal. Sergio se je ssklekil, sskoci v vodo in čez nekaj minut izginil skodljo zpred očmi. Deček je prestrašen čakal na bratovo vrnitev do 23. ure, a zaman. Slednjic je le stekel klicati pomoči. Prihiti so ljudje in gasilci, ki so po dolgem iskanju potegnili truplo iz vode. Sergija je verjetno v premrzli vodi popadel krč. — Nenavadna nesreča se je pripetila trem deklicam, med katerimi je ena podlegla, v Sesto San Giovanni. Dekletca so se mirno igrala na pločniku pred domačo hišo v via San Giuseppe št. 5, ko je nepričakovano, vsekakor z velike višine padel kos težkega okvira, jih vse tri podrl in pokril z zidnim ometom. Male ponesrečenke so hitro prenesli v postajo Rdečega križa, najmanjša Dina Rossi pa je izdihnila na prevozu. Njena sestra Marija in tovarišica Esterina, stari po pet let, sta le laže poškodovani.

* **Strahno dejanje blaznega.** V Mantoni v Istri je nenadno zblaznel 28letni kmetovalec Anton Dočetič. Mladi mož je bil v vinogradu s svojimi domačimi, ko je nenadno zagrabil puško in večkrat ustrelil nanje. Ubil je lastno mater in svačinjo ter ranil očeta, starega 74 let, in drugo svačinjo. Ranjenca so prepeljali v puljsko bolnišnico. Edine priče strasnega prizora so bili nekateri otroci, ki so v silnem strahu pobegnili.

* **Krompirja je dovolj.** Iz Rima poročajo, da je krompirja dovolj in da ga odpade

37,5 kg na leto na prebivalca. Domača proizvodnja je zadnje čase močno narasla, tako da je Italija v tem pogledu lahko brez skrbi. Italija je dosegla tudi v pridelovanju krompirja popolno avtarkijo. Letni pridelek je 27.517.000 stotov, izvoz je 1.082.500 stotov, uvoz pa samo 75.000 stotov. Na vsakega Italijana odpade torej 37,5 kg krompirja na leto, na vsakega prebivalca Nemčije pa 570, Francije 372 in Združenih držav 76.

* **Opozorjamo,** da je izšel prvi zvezek učne knjige Dr. Grad: Italijanski tečaj za Slovence. Kdor se ni mogel odločiti, da nabavi to izdanje, naj raje čaka, ker je zaloga omejena. Okusno vezan ovoj in prvi zvezek staneta Lit 9,50. Naročniki dobe ovoj in prvi zvezek in Knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 3 proti doplačilu Lit 5,70. (—)

Iz Ljubljane

u— **Slavni Trio italijano,** pianist A. Casella, violinist A. Poltronieri in čelist A. Bonucci, ki bo nastopil v ponedeljek dne 30. t. m. ob pol 21. uri prvič v Ljubljani v veliki Filharmonični dvorani, bo igral naslednja dela: Vivaldi-Casella: Sonata za trio, Clementi-Casella: Trio, Casella: Sonata in Bizetti: Trio. Komorno združenje Trio italijano uživa svetovni sloves. Vsak njegov koncert v katerem koli kraju je praznik najvišje umetnosti. Ponedeljkov koncert in nastop tako znamenitih umetnikov v našem mestu bo na pobudo in po zaslugi Ekselence Visokega Komisarja, ki je sploh dal idejo za šest znamenitih koncertov, da bodo v teku meseca julija pod njegovim pokroviteljstvom v Ljubljani. Vstopnice dobiti v knjigarni Glasbene Matice. (—)

u— **Novi grobovi.** Na Lepi poti 15. je umrla v 84. letu starosti učiteljica vdova gospa Marijana Trostova. Zapustila je hčer in štiri sine, ki jim je bila zgladna, poštvovalna mati. Njen pogreb bo danes, v petek, ob 15. uri iz hiše žalosti na pokopališče na Viču. — Pri Sv. Križu so v sredo pokopali g. Alojza Simčiča. — Pokojnika blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

u— **Skozi okno je padel na ulico.** Franc Norbert iz Florijanske ulice 13, priložnostni delavec, boluje že delj časa na božjasti. Mož je doživel že večkrat hude napade, ki pa doslej niso imeli resnih posledic. Včeraj dopoldne, ko je gledal skozi okno svojega stanovanja v 2. nadstropju, pa je doživel nenaden napad in je padel na cesto. Pri padcu na tlakovano cestišče je dobil zelo hude poškodbe. Prepeljan je bil takoj v splošno bolnico. Njegovo stanje je usodno. — Druga nesreča pa se je pripetila na smartinski cesti v bližini železniškega vavduka. Šestletni Bogomir Bila, stanujoč v železničarski hiši, se je igral na ulici in ga je podrl tramvaj. Oče železnikar je sinka nemudoma spravil v bolnišnico, kjer bo malček okrevat.

u— **Poslednji koncert absolventov Glasbene akademije** bo danes 27. t. m. ob 19. v veliki filharmonični dvorani. Izvajala ga bosta violinist **Kajetan Burger** in pianistka, absolventka pedagoškega oddelka **Ksenija Ogrinova**. Skupno bosta izvedla Cesar Franckovo »Sonato v A-dur« za violino in klavir. Violinist Burger, ki ga bo spremljal na klavirju pianist in prav tako letošnji absolvent **Bojan Adamič**, bo sam izvajal Lalojevo »Symphonie espagnole« I. in IV. stavek, Bachov »Air«, Pugnani-Kreislerjev »Preludij in Allegro« ter Paganini-Szymanowskega »Capriccio« št. 20. in 21; pianistka Ogrinova pa bo igrala Beethovovo »Sonato op. 31, št. 3 v Es-dur«. Nastopajoča absolventa sta iz violinske šole prof. Slaisa in iz klavirske šole prof. Janka Ravnikarja. Vstopnina je za občinstvo 4 lire, za dijak 1,20 lire in za vojake 2 lire. Sporedi so v prodaji v Matični knjigarni. Na zanimiv koncert omenjenih absolventov opozarjamo.

u— **Lire na trgu.** Včeraj so bila vsa živila na ljubljanskem trgu naprodaj za lira. Trg je bil dobro založen in tudi dobro obiskan. V izobilju je bilo lepe sčlate, tudi že po 40 centesimov kg, graha v stročju in novega krompirja, večji del po 3 lire. Tri velike limone so veljale lito, češnje kilogram 5 do 6 lire. Luščeni grah je še vedno naprodaj na merice, povprečno po 1,50 lire. Precej je tudi zeljnatih glav in čebule po 4,50 do 4,55 lir kilogram. Na trgu je zdaj vsak dan več rdečih goriske čebule, ki naglo izpodirja belo. Znatno se je pocenil fižol v stročju, kakor tudi peteršilj in ostala zelenjava. Še vedno je na trgu dosti rdečih jagod in borovnic in to na stojnicah za stolno cerkvijo.

u— **Vroč poletno vreme,** ki je nastopilo sočno z začetkom poletja, traja dalje. V zgodnjih urah se vleče nad Ljubljano in

advokata) in sicer odlomek z naslovom: »...ker nimam zob, snke!« Njegov novi spis bo bral Vaclav Deržaj.

Zdravko Ocvirk, avtor zbirke »Daritev mladosti« in »Mamica poveje«, bo bral svoje pesmi: »Tako lepo je biti same«, »Večerie«, »Ne joči, draga«, »Na vseh cestah«, »Pisala si«, »Svečeni ljubezni«, »Pomladna refleksija« in »Večerie«.

Ivan A. Ribič, najmlajši izmed sodelujočih, bo bral iz svojega romana »Bijana mladost« dva odlomka in sicer »Pristanišče« in »Mirajeta«. Ta mladi pisatelj je izjavil o svojem pisateljskem razvoju: »Najbrž bom v svojem delu priznaval vedno eno samo merilo in načelo: biti sčoden. Torej vedno določenejši prodiranje in tiseč morda še v megle zavrtih minulosti, in s pogledi uprtni v vedno nova carstva slutenj, sanj in misli...«

Damjan Vahen, ki se je javnosti predstavil z zbirka »Klic duše« in »Drobna doživljaja«, z dramatičnimi deli »Prisega«, »Darilec« in »Kraljevič-dvornorček«, s prevodi iz slovenske književnosti v esperanto in čigar zgodovinski roman »Gospoda« in zbirka lirike »V dolgih nočeh« izide ta letos bo bral pesmi: »Vso noč«, »Svoj obraz išče«, »Pesem legionarja«, »Ko bom šel«, »Skozi noč«, »Iz mrakov vstajam«, »Pod križem« in »Mie«.

Včer bo s svojim peštrnim sporedom nedvomno privabil vse, ki jih zanima delo in napredek mladih književnikov. Bolj kakor kdaj potrebujejo mladi književniki v teh časih vsaj moralne opore in izpodbude. Udeleženci bodo obenem z nakupom programa pomagali vdovi in sirotam pokojnega J. Selige, ki jim je namenjen čist dobiček večera.

njeno okolico tenka meglica, okrog devete pa že močno poije sonce in pripeka potem ves dan. Vremenska hišica v Zvezdi je zabeležila v sredo najvišjo temperaturo rano jutraj 15,6° C, najvišjo pa popoldne in sicer 30°. Včeraj je bilo še znatno topleje. Na soncu je seveda temperatura mnogo višja in kaže toplomer na vratih kavarne »Zvezdec« 40° C. Vsekakor je sončno vreme močno všeč kmetovalcem, ki spravljajo seno, v mestu pa kopalcem, ki dan za dnem polnijo »Ilirijo«.

u— **Slovenske narodne pesmi** bo izvajal pevski zbor »Ljubljanskega Zvona«, v petek 4. julija. Poleg mešanega in moškega zbora bo sodelovala tudi naša priljubljena operna pevka ga. Ksenija Vidaličeva, ki bo zapela troje narodnih pesmi. Priporočamo občinstvu, da pridno poseže po vstopnicah in podpre lepo akcijo, ki jo je započelo pevsko društvo »Zvon«. Koncert je namenjen v korist Rdečega križa.

u— **Zanimiv večer se obeta v petek ob 21. uri v franciškanski dvorani,** kjer se bodo predstavili na literarnem večeru javnosti s svojimi deli: Emil Frelih, Rudolf Kresal (bere Vaclav Deržaj), Zdravko Ocvirk, Ivan A. Ribič, J. Joža Seligo (bere Stane Sever, član Narodnega gledališča) in Damjan Vahen. Dobiček od prodanih programov je namenjen za seligove sirote. Predprodaja programov pri blagajni franciškanske dvorane od 16. do 19. in od 20.30 ure dalje. (—)

u— **Razvoj Tyrseve ceste onstran železniškega prelaza.** V notici s tem naslovom smo včeraj objavili tudi pomoto, da je mestna občina zgradila dve trinadstropni stanovanjski hiši tik bivše mitnice. Teh dveh hiši ni sezidala mestna občina, temveč stavbenik Vili Battelino, pač pa je mestna občina letos dozdala ob Cesti v mestni log veliko delavsko stanovanjsko kolonijo za 50 družin v 25 hišah z vrtni. V nekaterih hišah že stanujejo družine, v druge se pa v kratkem preselijo tudi še druge družine, ki imajo veliko otrok. Prav tako je mestna občina ob Cesti dveh Cesarjev napravila dve hišici za 4 družine ter tako izpolnila svoj sklep, da vsako leto postavi po 50 prijaznih in ceninih domov predvsem za velike delavske družine.

u— **Odpor pevskega zbora Glasbene Matice** povzra vse svoje članstvo, da se udeležijo pogreba častnega člana pevskega zbora g. Ferda Juvanca, ki bo v petek 27. t. m. ob 17. uri z žal na pokopališče k Sv. Križu.

u— **Pevski zbor Glasbene Matice** bo imel v petek 27. t. m. ob pol 19. uri kratko vajo in takoj po vaji važen interes navzoč. Pevski odbor prosi vse člane in članice, da se pevske vaje točno in polnoštevilno udeležijo. (—)

u— **Državna tehniška srednja šola.** Učencem in učenkam vseh odsekov in oddelkov se bodo razdelila letna izpričevala za šolsko leto 1940/41 v ponedeljek, 30. junija, ob 9. uri dopoldne.

u— **III. in IV. moška realna gimnazija v Ljubljani.** Sklepna služba boža za oba zavoda bo v ponedeljek 30. junija ob 9. v cerkvi sv. Cirila in Metoda. Po službi boži bo na zavodu ravnatelj sklepni govor, nato razdelitev spričeval.

u— **Da ne bo nesporazuma.** K predvčerajšnji notici pod naslovom »Svarilen poziv«, v kateri nekdo poziva gospoda, ki mu je v ponedeljek izmenjal dinarje in naj mu pošlje še pripadajočo vsoto lir, dodajamo v pojasnilo in da ne bo nesporazuma, da je bila to v zavodu zasebna kupčija dveh gospodov in da zavodovo uradništvo, najmanj pa blagajniki niso s tem v najmanjši zvezi.

E.I.A.R. RADIO LJUBLJANA

Petek, 27. junija

7.30: Vesti v slovensčini. — 7.45: Komorna glasba. — 8: Napoved časa. — 8.15: Vesti v italijansčini. — 12.30: Vesti v slovensčini. — 12.45: Slovenska glasba. — 13: Napoved časa in vesti v italijansčini. — 13.15: Službeno vojno poročilo v slovensčini. 13.17: Orkestralna glasba. — 14: Vesti v italijansčini. 14.15: Orkestralna glasba. — 14.45: Vesti v slovensčini. — 17.15: Koncert goslarke Jole Baccara. — 17.40: Koncert Titiane Tomiselijske na harfo. — 19: Italijanska ura prof. dr. S. Lebna. — 19.30: Vesti v slovensčini. — 19.45: Melodije in romane. — 20: Napoved časa in vesti v italijansčini. — 20.20: Pogovor v slovensčini. — 20.30: Gledališka sezija E.I.A.R.: »Andree Cheniere«, drama Al. Illice v 4 dejanjih, glasba Umberta Giordana; v odmorih novice v slovensčini. — 23: Vesti v italijansčini.

S Spodnje Štajerske

Smrtna kosa. Na Koroški cesti 81 v Mariboru je umrl 73 letni upokojen železniški ključavničar Vinko Krasar.

Ljudsko gibanje v Mariboru. V prvi polovici junija je bilo na področju mestne župnije 8 rojstev, 4 smrtni primeri in 7 porok, v franciškanski župniji 2 rojstvi, 4 smrtni primeri in 5 porok, v magdalenski župniji pa 3 rojstva, 11 smrtnih primerov in 10 porok.

Nova dravska brv v Mariboru je že izgotovljena in priključena Hitlerjevemu mostu, tako da je sedaj omogočen nemoten prehod pešcev. Snemanje železnih delov na prejšnjem glavnem mostu je tudi že skoraj zaključeno.

Pospešena akcija za vojne ujetnike. Gauleiter dr. Uiberreiter je izdal posebno odnabo, po kateri se bo pospešila akcija, da se izpostijo oni bojni ujetniki, ki so došli na Spodnjem štajerskem in ki se priznavajo za Nemce (Volksdeutsche). Svoji te ujetnikov so pozvani, da prijavijo pristojnemu županu priimek, ime in druge podatke o vojnih ujetnikih.

Spremembe v avtobusnem prometu. Mariborski avtobusi obratujejo sedaj na novi progi, ki drži z osrednje avtobusne postaje po Pobreški cesti na pokopališče in oddal čez novi meljski most in po Meljski cesti na glavni kolodvor, nato pa na Glavni trg do Hitlerjevega mostu, kjer je priključen na novo progo proti bivši kadetnici S. Hitlerjevega mostu odhajajo avtobusi vsake pol ure.

Posebne nakaznice za nakup vina so predpisane na Spodnjem štajerskem v smislu posebne odredbe pooblaščenca za prehrano in poljedelstvo A. Hainza. Po tej odredbi se more kupiti vino pri producentu oziroma prodajalcu le proti predložitvi posebne nakaznice za nakup vina (Weinverkaufsschein), ki se dobi pri pooblaščenca za prehrano in poljedelstvo pri šefu spod-

Was wenige wußten: Oberst Donovans Rolle auf dem Balkan

Als ersten Bericht im Rahmen einer neuen Reihe, in der die »Berliner Illustrierte Zeitung« schildert, bringt das neueste Heft eine dramatisch bewegte Darstellung des englisch-amerikanischen Intrigenspiels im Südosten, das in dem Eingreifen des amerikanischen Obersten Donovan seinen Höhepunkt hatte. Ein Sonderberichterstatter der »Berliner Illustrierten« ist in den Balkanländer seinen Spuren nachgegangen, und es ist ihm gelungen, aus den Mitteilungen beteiligter Personen und aus bisher unveröffentlichten Akten die Vorgänge hinter den Kulissen der englisch-amerikanischen Balkanpolitik zu enthüllen. Lesen Sie diese interessanten Enthüllungen mit! Das Heft enthält außerdem viele Bilder vom Kampf um Kreta und am Mittelmeer, neue Fotos aus England, USA, und Afrika, viel Humor. Verlangen Sie ausdrücklich die

Berliner Illustrierte Zeitung

nještajerske civilne uprave v Mariboru oziroma pri poslovalnicah v Celju, Ptuj, Brežicah in Radgoni. Pri izpolnjevanju nakaznice je treba navesti vrsto, vir in letnik vina.

Iz Hrvatske

Hrvatsko poverjeništvu pri mestnem vojaškem poveljniku v Beogradu. Beograjsko »Novo Vreme« prinaša vest, da je poglavitni imenova hrvatsko poverjeništvu pri nemškem vojaškem poveljniku v Beogradu. To bo imelo nalogo, zastopati pri vojaškem poveljniku hrvatske gospodarske interese, nadalje, da sodeluje pri izpolnjevanju hrvatskih terjatev in obveznosti pri bivših skupnih jugoslovenskih ustanovah in končno, da zbira celotno statistično gradivo bivše jugoslovske države, v kolikor je važno za hrvatsko državo.

Javni uradi v Zemunu so izročili hrvatskim civilnim oblastvom. Te dni je bila izvršena predaja zemunskih javnih uradov predstavnikom hrvatske civilne oblasti. V hrvatskih rokah so že vse šole, sodišče, občina in davčni urad, kmalu bo izročena tudi pošta. Že prej so predstavniki hrvatske države prevzeli oblast na kolodvoru in na železnici v Zemunu. Pod hrvatsko oblast je poleg teh uradov prešlo tudi okrajno glavarstvo. Pričakujejo se prevzem policijske oblasti. Hrvatsko uradništvo je v celoti priselilo novi državi. Kakor pravi zagrebški »Novi list«, bo vse tisto srbsko uradništvo, ki se je po prevratu posmevalo hrvatskim uradnikom, ki so položili prisego neodvisni hrvatski državi, preseljeno iz Zemuna v Srbijo. V zadnjih 15 dneh se iz Zemuna v zelo velikem številu selijo Srbi. Obratno pa prihajajo v Zemun sleherni dan iz Beograda in Srbije tisti Hrvati, ki so v zadnjih 10 letih živeli izven meja svoje otaje domovine.

Rožarije in prostozidarji se morajo prijaviti policijskim oblastvom, oziroma okrajnim predstojnikom. Predvsem je izšla taka odredba za področje Bosanske Hrvatske.

Ghetto v Zagrebu. Ko je zagrebški župan te dni sprejel zaupnik te kraje, je v razgovoru o preskrbi Zagreba zatrdil, da Zidje se vedno povzročajo težave s tem, ker si kopičijo živila in jih pokupujejo po višjih cenah kakor so uradno določene. Rekel je, da bo v teku osmih dni vse to odpravljeno. Po tem sklenajo zagrebški listi, da bodo Zidje v Zagrebu spravljani v poseben del mesta, kjer bodo živeli v ghettu in bodo tako docela ločeni od ostalih meščanov. — Rok za prijavo židovskega premoženja je podaljšan do 1. julija. Predpisane so natančno določene prijavnice. Zidom je prepovedano prodajati premičnine brez posebnega dovoljenja Zidje, ki so že prodali nepremičnine, pa morajo to prijaviti ustaškemu taboru, v čigar območju se je prodaja izvršila.

V Zenici »snujejo« nižjo rudarsko šolo. Zagrebške »Narodne Novine« poročajo, da je bila na predlog oddelka za rudarstvo in metalurgijo izdana odločba o ustanovitvi nižje rudarske šole v Zenici. Sredstva za postavitev in vzdrževanje nižje rudarske šole bo dala na razpolago delniška družba »Hrvatski rudniki« in talilnica v Sarajevu. Izvedba je poverjena oddelku za rudarstvo in kovinarstvo.

Naše gledališče

D R A M A

Začetek ob 20. uri.

Petek, 27. junija: Ana Christie. Izven. — Igrajo slovenski mariborski igralci. — Izred. niž. cene. Zadnjič v sezoni. Sobota, 28. junija: Rdeče rože. Izven. — Izredno nižane cene. Nedelja, 29. junija: Via mala. Izven. Znižane cene. Igrajo mariborski slovenski igralci.

Zaradi tehničnih zaprek je preložena uprizoritev veseloigre »OKENCE«, ki bi jo morali igrati mariborski slovenski igralci prihodnji teden. V petek 27. t. m. ob 20. uri bodo uprizorili mesto premiere »OKENCA« O'Nellove igre »ANA CHRISTIE« s Kraljevo v naslovni vlogi, s Pavlom Kovičem, Skrbliškom Vladimirjem in Rakarjevo v glavnih vlogah, po globoko znanih cenah. Igro je zrežiral Vladimir Skrblišek.

Tehten problem odločitve med človeško vestjo in paragrafom razgrinja Kntitlova drama »VIA MALA«, ki je posneta po istoimenskem romanu. Moralni konflikt, v katerega zaide preiskovalni sodnik, je zasnovan z veliko tehnično spretnostjo ter na osnovi psihološko verjetnih zapletljajev. Predstava je vredna splošne pozornosti.

O P E R A

Začetek ob 20. uri.

Petek, 27. junija: zaprtlo. Sobota, 28. junija: Seviljski brivci. Red A. Gostovanje Anatola Manoševskega. »SEVLJSKI BRIVCI« je najpopularnejše Rossinijevo odsko delo in je po svojem značaju prava buffo opera z obilico nadvse komičnih partij in situacij, ki jih veže tipično Rossinijevska, lahkotna, a kljub temu efektna glasba. Glavne partije so v rokah: Ivančičeva, Janka, Manoševskega, Betetta, Zupana, Španove I. dr. — Režiser: C. Debevec, ki je omislil tudi sceno. — Muzikalna interpretacija dr. Svarova.

Gounodova opera »FAUST« spada med tista dela francoske muzikalne literature, ki uživajo veliko popularnost. Po prastari pripovedki koncipirani libretto tvori učinkovito osnovo za invenciozno Gounodovo glasbo, ki je polna lepih arij, dvospevov in zborov. Zanimivo zamišljeni veliki balet je točka, ki prispeva k vrednosti predstave.

Opozorjamo na razpis PEVSKE TEKME, ki je izšel dne 18. ozir. 19. t. m. v vseh ljubljanskih časopisih. V njem so navedeni vsi pogoji za priglasitve tekmovalcev. Tekma se bo vršila 6. julija v Operi. Dogodek, kakršnega v naši Operi še nismo imeli, bo gostovanje rimske Kraljeve Opere. 214 članov šteje ansambl in bo izvajal 9. t. m. TRAVIATO z Mario Caniglio v naslovni partiji in Benjaminom Gigliem kot Alfreedom, ter 10. t. m. MADAME BUTTERFLY z Mafaldo Favero v naslovni in Alessandrom Zilianiem v glavni moški vlogi. Opera pripelje nalašč za to gostovanje narejene kulise s seboj. Dodatno k drugi predstavi bo dan še balet »TIRJE LETNI CASI«. Ker vlada za to res edinstveno gostovanje že zdaj veliko zanimanja, priporočamo nakup vstopnic v predprodaji.

Pred literarnim večerom mladih

Na literarnem večeru skupine mladih književnikov, ki bo v petek ob 21. uri v franciškanski dvorani, se bodo predstavili občinstvu: Emil Frelih, Rudolf Kresal, Zdravko Ocvirk, Ivan A. Ribič in Damjan Vahen. Večer bo prirejen v počastitev spomina prezgodaj umrlega pesnika Jože Seliga, ki bi moral tudi sam nastopiti, a je trpka usoda prekrizala načrte njemu in njegovim tovarišem. Večer bo pokazal, da so tovariši izpolnili načrte, ki so jih skupno smevali.

Za uvod večeru bo član Narodnega gledališča Stane Sever prebral nekrológ Seligi, ki ga je objavilo »Jutro« iz peresa svojega kulturnega urednika B. Borka. Igralec Sever bo tudi bral Seligove pesmi iz zbirke »Cesta« in sicer: »Motto«, »Naša pesem«, »Vsi bodo izginili«, »Pozdravljeni«, »Križ ob cesti«, »Dravsko polje«, »Aleluja« in »Večerie«.

Režiser ljubljanske opere Emil Frelih, ki si kot pripovednik utira pot v javnost in ki je začel pisati že kot študent pod šolsko klopjo, bo bral iz knjige »Materie«, ki bo izšla v juliju t. l. in je posvečena slovenski materi. Prebral bo dve črtici in sicer »Zdaj vem, zakaj?«, ki jo je napisal na Dunaju, kjer je študiral operno režijo, in »Gospa Olga«, ki se dogaja v gledališkem svetu ter bo najbrž posebno zanimiva, saj nam v nji gledališki človek odpira svet zakulisja.

Rudolf Kresal, ki je javnosti znan po romanu »Študent Stefan« in zbirki »Večica španskega bežga« ter po mnogih prevodih, je prispeval za ta večer odlomek iz dela »Nikodemova žena (Zapiski neverjetnega

Italijanski tečaj

XLVIII

Prazniki. Feste. II.

Fra le feste mobili una delle più notevoli è la Pasqua che rammenta la risurrezione di Gesù Christo. La settimana prima di questa festa si chiama settimana santa gli ultimi tre giorni di cui sono il giovedì santo, il venerdì santo e il sabato santo. Quaranta giorni dopo è l'Ascensione (del nostro Signor al cielo), che viene sempre di giovedì. La settimana doménica dopo Pasqua è la Pentecoste, detta anche Pasqua di Rose, in cui si ricorda la discesa dello Spirito Santo sui capi degli apostoli.

Menzioniamo ancora i nomi di alcuni periodi dell'anno ecclesiastico! Le quattro settimane che precedono il Natale si chiamano avvento, coll'indomani dell'Epifania comincia il carnevale, destinato ai divertimenti, il quale raggiunge il suo colmo al Giovedì grasso, che è l'ultimo giovedì avanti la Quarésima. Finisce il Carnevale col Martedì grasso che precede il di delle Céneri, col quale comincia la Quarésima che dura sempre 46 giorni, cioè, fino a Pasqua.

Vocaboli.

Notévole (tudi: notabile) znamenit, la Pasqua (Velika noč, rammentare spominjati na kaj, la risurrezione vstajenje, prima di pred, l'Ascensione Vnebohod, la Pentecoste Binkošti, la discesa prihod, discendere priti doli, il capo glava, il periodo doba, razdobje, ecclesiastico cerkven, precdere qd, qc biti, priti pred kom, pred čem, l'avvento advent, l'indomani naslednji dan, dan nato, il carnevale pust, destinare določiti, il divertimento zabava, divertirsi zabavati se, raggiungere doseči, il colmo vrhunec, grasso masten, debel, la quarésima post, il di = il giorno, la cénera pepel, il mercoledì delle Céneri pepelnica, durare trajati, fino a do.

Pronome relativo il, la quale.

I. Il cugino della Maria, il quale (la quale) ha perduto la mamma, arriverà

domani. Marijin bratranec, ki je zgu-bil (ki je zgubila) mater, bo prišel jutri.

Nameste navadnega che, ki ima isto obliko za oba spola, rabimo il, la quale povsod tam, kjer bi bil sicer smisel stavka dvoumen. Ako bi v gornjem stavku namesto il quale stavili che, ne bi bilo jasno, kdo je zgubil mater.

II. Il di delle Céneri, col quale comincia la Quarésima. Pepelnica, s katero se pričena post. Il Santo il (di) cui nome portiamo = il Santo il nome del quale portiamo. Svetnik, čigar ime nosimo.

Tudi nameste cui s kakim predlogom se lahko rabi il quale, del, al, col quale ecc., toda v zvezah kakor n. pr. čigar mati, čigar ime itd., ga je treba staviti za samostalni: la madre del quale, il nome del quale, dočim stoji (di) cui lahko tudi spredaj med spolnikom in samostalnikom: la (di) cui madre, il (di) cui nome ali pa la madre di cui, il nome di cui. Pazimo tudi na to, da ima quale rabljen kot ozi-ralni zaimek pred seboj spolnik il, la, i, e, dočim stoji brez spolnika, kadar je vprašalni zaimek: Ecco due porte, quale devo aprire?

Vaja. Kupil sem, kar sem našel. Dal ti bom vse, kar vidiš Tu je služabnik, na katerega se morete zanesti. Gospod, pri katerem stanuje moj brat, je gimnazijski ravnatelj. Trgovčeva hči, ki nas bo prišla obiskat, je zelo dobra učiteljica. Ne morejo odpreti vrat s tem ključem, poslali bomo po ključavničarja, ki stanuje poleg in katerega žena je naša teta. Kar ciò che, vse kar tutto ciò che, tutto quel che, videti vedere, služabnik un servo, zanesti se na koga fidarsi di qd, stanovati abitare (abitare), gimnazijski ravnatelj direttore di ginnasio, hči la figlia, trgovec il mercante, priti obiskat venire a trovare, una maestra, zelo dobra molto capace (postavi za samostalni), poslali po koga mandare per qd, ključavničar il magnano, poleg accanto, žena la moglie (množ. le mogli).

SPORT

Drugi in zaključni del v polfinalu

V nedeljo povratni tekmi Slavija-Hermes in Ljubljana-Mars

Pokalno tekmovalje SNZ, ki je še najbolj hitro pomagalo oživiti naše sportne terene, se zdaj že bliža koncu. Vremenske razmere so se sicer spremenile tako, da bi nogometaši šli rajši v vodo kakor pa na travnik, toda navsezadnje ima SNZ tudi prav, ko pravi, da naj se ta konkurenca kljub pripekli konča, da otvoritve jesenske sezone pa se bodo že odprle kakršnekoli nove možnosti, da bodo prijatelji igre z žogjo spet prišli do besede.

Tako bo torej to nedeljo odigrali drugi del polfinala, prihodnji dve nedelji pa bosta na sporedu še oba finala, tako da bomo dne 13. julija vedeli za zmagovalca te prve nogometne konkurence, ki je kljub vsem razburilnim dogodkom od prvih dni aprila dalje vendarle privabila na zelena igrišča množice onih, ki z veseljem spremljajo sportno udejstvovanje naše mladine.

Nedeljska para gresta v boj »brez upa zmage« za poražene pretekle nedelje. Slavija je prejela svoj izdatni delež od Hermesa in menda celo v nogometu ni pričakovati tega presenečenja, da bi to pot Slavija zmaga z razliko 7 golov. Skoraj podobna je usoda Marsa, ki se je moral oni dan vdati z 2:6, kar pomeni, da bi moral pojužitnejšem spraviti v mrežo Ljubljane 5 golov brez nesreče na svoji strani, če bi hotel priti v finale. Računi so torej to pot bolj ali manj sklenjeni in gre zdaj le še za to, da se bosta obe enajstori, ki jemljeta slovo, rešili te naloge čim častneje. Žal bo samo ta okoliščina brzkone nekoliko vplivala na privlačnost obeh prireditelj, toda ne glede na to bosta oba slabša partnerja vsaj poskusila pokazati, da sta bili prvi zmagi nad njima vendarle previsoki.

Spored je spet razdeljen tako, da bodo eni igrali dopoldne, drugi pa popoldne, in sicer:

Slavija — Hermes ob 10.30 na igrišču Mladice na Kodeljevem in

Ljubljana — Mars ob 18.30 na igrišču Ljubljane.

Juniorske prvenstvene tekme so to nedeljo razvrščene takole:

Grafika — Korotan ob 8.45 na igr. Korotana, Svoboda — Slavija ob 16. in Ljubljana — Hermes ob 17.15, obe slednji na igr. Ljubljane.

Plavalni tečaj za šolsko mladino

Nov juljski tečaj se začne 1. julija Ljubljanska plavalna šola razpisuje za mesec julij plavalni tečaj za šolsko mladino. Pravico do prijave imajo vsi oni dečki in deklice, ki obiskujejo kateri koli šolski zavod. Vpisovanje traja od 26. do 30. junija. Tečajniki morajo izpolniti prijavnice, ki jih dobe v kopališču SK Ilirije. Tečajniki bodo pripuščeni v tečaj šole po predhodnem zdravniškem pregledu. Juljski tečaj se prične 1. julija, vpisnina zanj znaša 8 lir, vsakodnevna vstopnina pa 0.40 lire.

Izpitni za atletske sodnike

S. L. A. Z. (službeno). S. L. A. Z. razpisuje teoretične in praktične sodniške izpite, ki bodo v soboto 19. julija t. l. ob 15. na letnem telovadišču v Tivoliju. Prijavnina znaša 19 lir (50 din). Prijave obnem s prijavnino je treba poslati na naslov tajnika SLAZ g. Miljutina Zupančiča, Ljubljana, Tavčarjeva ulica 3. Zveza vabi športnike, da se v čim večjem številu udeležijo teh izpitov. — Tajnik.

V izpitno komisijo za lahkoatletske sodniške izpite, ki bodo 19. julija na letnem telovadišču v Tivoliju, določam naslednje gg. sodnike:

I. komisija: predsednik geom. Miroslav Černe, Miljutin Zupančič in dr. Ernest Nagy ter

II. komisija: dr. Mirko Kuhelj, Maks Cimperman in Milan Tinec.

Vodja izpitnih komisij g. Jakob Gorjanc. — Predsednik sodniškega zbora.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Kdor išče službe, plača za vsako besedo L. —30, takse L. —60 za dajanje naslova ali za šifro L. 1.—. Za ženitve in dopisovanja se računa vsaka beseda po L. 1.—, taksa L. —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—. Za vse druge oglase pa stane vsaka beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Službo dobi

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Brivskega

pomočnika in vajenca samo provizorno in hitro moč, sprejem takoj. Šalon Primc, Dolenjska cesta 20. 11861-1

Čevlarskega

pomočnika sprejem takoj. Cesta v Rožno dolino 12. 11889-1

Pouk

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Strojepisni pouk

(za časa počitnic) Večerni tečaj. Oddelki od 6. ure zvečer dalje in začetnik in izveščence. Pouk tudi po diktatu. Novi tečaj se prične 1. julija. Vpisovanje dnevo. Christofor učni zavod, Ljubljana, Domobranska cesta 15 (tel. št. 43-82). 11882-4

Italijanski

inteligent iške korenspondenco z isto-tako gospodično srednjih let, v znamenju nudi italijansko. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zabava«. 11872-4

Prodaj

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Oljnat sliki

112 X 125, umetniško delo zgodovinske vrednosti prodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11848-6

Perzijsko preprogo

Tobris, skoraj novo, prodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11854-6

Kupim

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Oleandre

za vrt, kupim, Drogerija Hermes, Miklošičeva 30. 11887-7

Omaro

iz mehkega lesa, najrazličnejše lakirane, za obleke kupim takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Dobro ohranjena ali nova«. 11864-7

Plinsko peč

kupim. Krznarstvo L. Rot, Ljubljana, Mestni trg 5. 11879-7

Namizni štedilnik

rabljen, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Rabljenec«. 11873-7

INSERIRAJ V „JUTRO“!

Le fabbriche svizzere

di orologi di gran classe ALPINA cercano rappresentanti e concessionari nei centri principali della Provincia di Lubiana. Offerte alla rappresentanza generale CASALPINA — Bologna, Via Rizzoli 6 (corrispondere in italiano, tedesco, francese)

Tovarne švicarskih ur

prve vrste ALPINA iščejo zastopnike in koncesionarne prodajalce v večjih krajih Ljubljanske pokrajine. Ponudbe: glavnemu zastopstvu CASALPINA, Bologna, Via Rizzoli 6 (dopisi v italijanski, nemščini in francoščini)

Sobo odda

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Malo sobo

za pisarno oddam. Drogerija Hermes, Miklošičeva c. št. 30. 11886-23

Opremljeno sobo

oddam boljšemu gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11862-23

Prazno sobo

oddam takoj v vili. — Prule št. 25. 11867-23

Sobo

z dvema posteljama, poseben vhod, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 11874-23

Sobe išče

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Opremljeno sobico

v sredini mesta iščem za 1. julij, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Soba«. 11877-23a

Stroji

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Varilni aparat

kot v novem stanju, za 2.500 din napredaj. Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče). 11858-29

Kapital

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Delnice

Tribovelske in Veče prodaj. večjo množico. — Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. 11891-16

Posest

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

REALITETA

posredstva posredovalnica v Ljubljani je samo v PRESNETI ULICI 54 Masproti glavne pošte Telefon 44 - 20

Prodajam, kupujem

hiše, vile, parcele, posvetva, njive, travnike in gozdove. Zajec And. realit. pisarna, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 10, telefon 35-64. 11740-20

Hišo

provizorno in zemljišče — prodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Centra«. 11860-20

Parcela

tik gradu Kodeljevo, 511 kv. m. cena ugodna, no »redovalci« izključeni. Informacije daje advokat »Pred skofijo 15. 11863-20

Gospoda

ki je pri zamenjavi predaltem Kreditnega zavoda v ponedeljek napravil napaden obrazec, prosim, naj se zgleda v Kričevici 6, pritičije. 11890-31

Dopisi

Beseda L. 1.—, taksa —60, za šifro L. 2.—.

Dvignite dospele ponudbe

v oglasnem oddelku

Čar narave, Delam vse, Dobro ohranjen, Dobra eksistencija, Dre, Dobra plača, Dober postopek, Dik, Dom, Dobra oskrba, Fotograf, Gorenjsko, 1. julij, Imerzijska, Krpanje, Konverzacija, Kupec, 53, Komfortno, Kuharica, Les, Ljubljana, Lesni manipulant, Ljubljana, Miren, Maribor, Med, Manipulant, Nemka, Nizka, Otomana, Poštena, Pijača, v steklenicah, Plinski refo, Prvo mesto, Pomlad, Poljem seznam, Poštena 666, Prikupnam, Podjetje, Ruščina, Ravatelj, Rabim, Srečen zakon, Stalno, Soba, Strogi center, Sreča v dvoje, Stranka, Stalna služba, Selske, Shramba mobilije, Stajarski izgnanci, Sigurnost, Sprejeta, Samski, Tenax, Točen plačnik 66, Tudi hrvaško, Takojšnje plačilo, Točen plačnik 16, U. H., Vestna sobarica, Vredna zaupanja, Vestna sobarica, Večletna praksa, Vestna, V centru, Valvazor, Zanesljiva, Zanesljiva in pridna, Za gotovino 549, 11, 333.

Kolesa

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Damsko in

moško kolo najfiniša znak, ugodno napredaj. Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče). 11857-11

Auto, moto

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Motorno kolo

s priklopi ali brez v novem stanju za vsako ceno napredaj. Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče). 11884-10

Bencin

se ne dobi, zato si pustite predelati Vaš osebni ali tovorni avto na pogon z ogliem. Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče). 11856-10

Poltovorni avto

nosilnost 1000 kg, najboljša znamka, predelan na pogon z ogliem, kot v novem stanju, s skoraj novimi gumami zelo poceni napredaj. Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče). 11855-10

Informacije

Beseda L. —60, taksa —60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—.

Zlata ženska ura

zapestna, katera je bila izgubljena pred enim tednom nečije v mestu, Kodeljevo, Sv. Križ, kopališče Ilirija. Ker je drag spomin na pokojnega očeta, prosim ponovno najditelja naj uro odda proti nagradi 150 lir pri blagajni na Iliriji. 11865-31

Petujem v

Beograd, Zagreb Prevzajem v zanesljivo komisijo vsakovrstne narave. Ponudbe do ponedeljka do 18. ure v menjalnici Miklošičeva 17. 11864-31

Med potovanjem pošljite

Vaša sporočila oddaljenim osebam po

brzojavu na vlaku

Brzojavi na vlaku se sprejemajo na določenih luksuznih, pospešenih, direktnih in brzih vlakih. Ti brzojavi se sprejemajo za kraje v Kraljevini in za nekatere tuje države. — Glede nakupa posebnega obrazca, potrebnega za pisanje brzojavov na vlaku, kakor tudi glede pristojbin in vsakega drugega pojasnila se obrnite na spredovnika v vlaku

BRZOJAV NA VLAKU

(TELEGRAMMA TRENO)

Marijana Trost

učiteljeva vdova

previdena s tolažili svete vere za umirajoče.

Nepozabno pokojnico bomo spremili k večnemu počitku v petek 27. junija 1941 ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Lepi pot 15, na pokopališče Vič.

V LJUBLJANI, dne 25. junija 1941.

ANGELA — hči; FRANC, MIRKO, TONE, IVAN — sinovi

in ostalo sorodstvo.

K. Salgari:

BOJ ZA MOMPRACEM

Pustolovski roman

»Priznati moram, da sem nekoliko v skrbeh. Da se le ne bi bilo gospodu Yanezu in brodovju kaj zgodilo.«

»Kaj so lovci na glave še vedno v bližini?«

»Da, Sandokan. Za nič nas ne marajo zapustiti.«

»Podoba je, da spet potrebujejo glav,« je srdito rekel Malajec.

»Z menoj vred veste, kako krvoločni so ti divjaki. Venomer potrebujejo glav, da si z njimi okrase kolibe in pripravljajo sovražnike v strah.«

»Tiho, Tremal-Naik! Malajski tiger je mahoma skočil pokonci in zaživžgal, da bi priklical svoje ljudi.«

»Ste tudi vi slišali strel iz puške, Sandokan?« je vprašal Ind.

»Zazdelo se mi je.«

Krdelce, ki je prej korakalo po soteski, je bilo obstalo in postavilo topove.

Vsi so napeto vlekli na uho, kajti strel, ki so ga bil slišali, ni mogel biti iz prijateljske puške.

Vedoč, da jih sledé lovci na glave, najnevarnejši divjaki malajskih otokov, so se pripravili na napad.

Cepprav niso ujeli nobenega strela več, so vendar ostali naređ, da bi odbili sovražnika, če bo potreba.

Nemara da sva se zmotila, Sandokan?« je menil Tremal-Naik.

»Ne, strel sem razločno slišal. To ni bil nihče izmed naših. Njihove puške so debelejšega kalibra.«

»Ali naj se oglasila?«

»Ne, Tremal-Naik. S tem bi izdala lovcom na glave, kje taborimo.«

Sicer nas je pa dovolj, in tudi topove imamo, ki se jih Dajaki neznansko boje.«

Spet je prešlo kakih pet minut.

Oglasilo se je rjovenje lačnega tigra, ki si je iskal hrane. Toda strela ni bilo slišati nobenega več.

»Tiger si išče pečenke,« je rekel Tremal-Naik, ki je bil dolgo živel v Indiji.

»Morda sledi tistega, ki je prej streljal nanj?«

»To mi je tudi prišlo na misel, Sandokan,« je odvrnil Ind.

»Kaj bi storil ti?«

»Poiskal bi človeka, ki je s strelom izdal svojo navzočnost.«

Na migljaj malajskega tigra je stopil iz vrste grd star Malajec, ki je imel obraz in prsi polne brazgotin, ter vprašal:

»Kaj izvolite, gospodar?«

»Bistro pazi, dokler se ne vrneva,« je Sandokan odgovoril. »Če bi lovci na glave napadli taborišče, jih pozdravi s točo karteč.«

»Bodite previdni, gospodar. Gozd je poln nevarnosti.«</